

Sigmund Freud

หนังสือ
CLASSIC
ของโลก

ความรู้เบื้องต้น
เกี่ยวกับ

จิตวิเคราะห์

A General Introduction to Psychoanalysis

ศาสตราจารย์ ซิกมุนด์ ฟรอยด์
แปลอย่างเป็นทางการและบทนำ
โดย แกรนวิลล์ สแตนลีย์ ฮอลล์ มหาวิทยาลัยคลาร์ก
เอียน ทิพย์จริยาอุดม : แปล

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ

จิตวิเคราะห์

A General Introduction to
Psychoanalysis

A General Introduction to

Psychoanalysis

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ

จิตวิเคราะห์

ศาสตราจารย์ ชิกมุนด์ ฟรอยด์

แปลอย่างเป็นทางการและบทนำ

โดย แกรนวิลล์ สแตนลีย์ ฮอลล์

มหาวิทยาลัยคลาร์ก

เอียน ทิพย์จริยาอุดม : แปล

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจิตวิเคราะห์

A General Introduction to Psychoanalysis

ศาสตราจารย์ ชิกมุนด์ ฟรอยด์ โดย แกรนวิลล์ สแตนลีย์ ฮอลล์ มหาวิทยาลัยคลาร์ก

เขียน ทิพย์จริยาอุดม : แปล

จัดทำโดย

สำนักพิมพ์แอร์โรว์

ในเครือบริษัท แอร์โรว์ มัลติมีเดีย จำกัด

เลขที่ 1 ถนนกำแพงเพชร 6 ซอย 5 แยก 6 (ใกล้ศูนย์เวสต์ 2)

แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210

โทรศัพท์ 0-2573-6584 ฝ่ายขาย 0-2573-6572

Email : arrowclassicbook@gmail.com Line ID : @arrow11

homepage : www.arrowmultimedia.co.th

Copyright © by Sigmund Freud

Thai Language Translation copyright © 2024 by Arrow Multimedia Co.,Ltd.

All rights reserved.

© สงวนลิขสิทธิ์โดย บริษัท แอร์โรว์ มัลติมีเดีย จำกัด

ห้ามนำส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือเล่มนี้ไปลอกเลียน ทำสำเนา ถ่ายเอกสาร หรือนำไปเผยแพร่ในอินเทอร์เน็ต หรือสื่อต่างๆ ไม่ว่าในรูปแบบใด นอกจากได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรเท่านั้น

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

ฟรอยด์, -ชิกมุนด์.

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจิตวิเคราะห์—กรุงเทพฯ : แอร์โรว์, 2567.

352 หน้า.

1. จิตวิทยา I. เอียน ทิพย์จริยาอุดม, แปล II. ชื่อเรื่อง.

ISBN 978-616-434-417-4

บรรณาธิการ : นิคม ชาวเรือ

กองบรรณาธิการ : สุภาภรณ์ สว่างจันทร์, วลัยกร เต็มจันทร์, ปวันรัตน์ เกียรติธีรชัย

พิสูจน์อักษร : อักษร สัมพันธ์ ศิลปกรรม : ชมพูนฯ ขอคำ

ฝ่ายขาย : ณลินพรรณ เผ่าพันธุ์ขาว ผู้จัดการทั่วไป : เตือนนภา สุรามิตร

จัดจำหน่ายทั่วประเทศโดย

บริษัท อมรินทร์ บุ๊ค เซ็นเตอร์ จำกัด

108 หมู่ที่ 2 ถ.บางกรวย-จตุรนต์ ต.มหาสวัสดิ์ อ.บางกรวย จ.นนทบุรี 11130

โทรศัพท์ 0-2423-9999 โทรสาร 0-2449-9222, 0-2449-9500-6

homepage : www.naiin.com

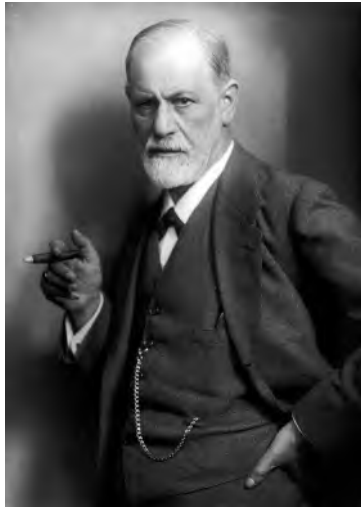
พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์ มติชน บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน)

12 ถนนเทศบาลนามารถ หมู่บ้านประชานิเวศน์ 1 แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กทม.10900

โทรศัพท์ 02 580 0020 ต่อ 2424, 2419

E-mail : print.matichon@gmail.com

ราคา 350 บาท

ประวัติผู้เขียน

ซิกมุนด์ ฟรอยด์ เกิด 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2399 - 23 กันยายน พ.ศ. 2482) เป็นนักประสาทวิทยาชาวออสเตรียและเป็นผู้ก่อตั้งจิตวิเคราะห์ซึ่งเป็นวิธีการทางคลินิกในการประเมินและรักษาโรคที่พบเห็นได้ทั่วไป ซึ่งมีต้นกำเนิดมาจากความขัดแย้งในจิตใจ ผ่านการสนทนาระหว่างผู้ป่วยกับนักจิตวิเคราะห์ และทฤษฎีอันโดดเด่นของจิตใจและหน่วยงานของมนุษย์ที่ได้รับจากทฤษฎีดังกล่าว

ฟรอยด์เกิดกับพ่อแม่ชาวยิวชาวกาลิเซียในเมืองไฟรบวร์กอินเมริน ในมอเรเวีย ในจักรวรรดิออสเตรีย เขาผ่านการรับรองเป็นแพทยศาสตรบัณฑิตในปี พ.ศ. 2424 ที่มหาวิทยาลัยเวียนนา เมื่อสำเร็จการศึกษาในปี พ.ศ. 2428 เขาได้รับแต่งตั้งให้เป็นอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านประสาทพยาธิวิทยา และได้เป็นศาสตราจารย์ร่วมในปี พ.ศ. 2445 ฟรอยด์อาศัยและทำงานในเวียนนา โดยก่อตั้งคลินิกขึ้นที่นั่นในปี พ.ศ. 2429 หลังจากการผนวกออสเตรียของเยอรมนีในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2481 ฟรอยด์ก็ออกจากออสเตรียเพื่อหลบหนี

การข่มเหงของนาซี เขาเสียชีวิตขณะถูกเนรเทศในสหราชอาณาจักรในปี พ.ศ.
2482

ในการก่อตั้งจิตวิเคราะห์ ฟรอยด์พัฒนาเทคนิคการรักษา เช่น การ
ให้การเชื่อมโยงอย่างอิสระและค้นพบการเปลี่ยนแปลง ซึ่งทำให้มีบทบาท
สำคัญในกระบวนการวิเคราะห์ คำจำกัดความใหม่ของฟรอยด์ในเรื่องเพศ
โดยรวมรูปแบบในวัยเด็กไว้ด้วย ทำให้เขากำหนดกลุ่มออติปส์ให้เป็นหลักการ
สำคัญของทฤษฎีจิตวิเคราะห์ได้ การวิเคราะห์ความฝันของเขาในฐานะการ
ปฏิบัติตามความปรารถนาทำให้เขามีแบบจำลองสำหรับการวิเคราะห์ทาง
คลินิกเกี่ยวกับการก่อตัวของอาการและกลไกพื้นฐานของการปราบปราม บน
พื้นฐานนี้ฟรอยด์ได้อธิบายทฤษฎีเกี่ยวกับจิตไร้สำนึกของเขาอย่างละเอียด
และพัฒนาแบบจำลองโครงสร้างทางจิตที่ประกอบด้วยรหัส อีโก และซูเปอร์
อีโกต่อไป ฟรอยด์ตั้งสมมติฐานถึงการดำรงอยู่ของความใคร่ ซึ่งเป็นพลังงาน
ทางเพศที่มุ่งเห่ให้กับกระบวนการและโครงสร้างทางจิต และสร้างความ
ผูกพันทางกามารมณ์และแรงขับแห่งความตาย ซึ่งเป็นที่มาของการบีบบังคับ
ความเกลียดชัง ความก้าวร้าว และความรู้สึกผิดทางประสาท ในงานชิ้นหลัง
ของเขา ฟรอยด์พัฒนาการตีความและวิพากษ์วิจารณ์ศาสนาและวัฒนธรรม
ในวงกว้าง

แม้ว่าโดยรวมแล้วจะเป็นแนวทางปฏิบัติในการวินิจฉัยและทาง
คลินิก แต่จิตวิเคราะห์ยังคงมีอิทธิพลในด้านจิตวิทยา จิตเวช จิตบำบัด และ
ในสาขามนุษยศาสตร์ ด้วยเหตุนี้ยังคงก่อให้เกิดการถกเถียงอย่างกว้างขวาง
และมีการโต้แย้งกันอย่างมากเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการรักษา สถานะทาง
วิทยาศาสตร์ และไม่ว่าจะก้าวหน้าหรือขัดขวางสาเหตุของสตรีนิยมก็ตาม
อย่างไรก็ตาม งานของฟรอยด์ได้ผสมผสานความคิดร่วมสมัยของตะวันตก
และวัฒนธรรมสมัยนิยมเข้าด้วยกัน บทกวีที่อุทิศให้แก่ฟรอยด์ของ W. H.
Auden ในปี 1940 อธิบายว่าเขาได้สร้าง “บรรยากาสแห่งความคิดเห็น
ทั้งหมด / ภายใต้การดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันของเรา”

คำนำสำนักพิมพ์

'A General Introduction to Psychoanalysis' ถือว่าเป็นบทบรรยายเบื้องต้นเกี่ยวกับจิตวิเคราะห์ยุคบุกเบิกที่จัดทำโดย **ซิกมุนด์ ฟรอยด์** ผู้ได้ชื่อว่าบิดาแห่งศาสตร์จิตวิเคราะห์ บทบรรยายมีทั้งหมด 28 บท โดยนำเสนอมุมมองเบื้องต้นเกี่ยวกับจิตไร้สำนึก ความฝัน ทฤษฎีเกี่ยวกับจิตประสาท และเนื้อหาทางเทคนิคใหม่ๆ การบรรยายเหล่านี้เผยให้เห็นการอธิบายของฟรอยด์เกี่ยวกับทฤษฎีและการปฏิบัติของเขาซึ่งในยุคสมัยนั้นถือเป็นการปฏิวัติวงการ แม้ว่าผ่านมาแล้วนับศตวรรษแต่วิธีการที่มีรายละเอียดเหล่านี้ก็ถือเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่สำคัญของนักจิตวิทยาและจิตแพทย์ในปัจจุบัน

หนังสือเล่มนี้เป็นหนึ่งในผลงานของซิกมุนด์ ฟรอยด์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุด และถูกแปลหลายภาษาทั่วโลก มีข้อมูลเชิงลึกซ่อนอยู่ในงานเขียนของเขาที่น่าสำรวจ และถูกออกแบบมาเพื่อแนะนำคนธรรมดาที่กระตือรือร้นให้รู้จักเทคนิคทางจิตวิเคราะห์ นี่เป็นหนึ่งในหนังสือที่สำคัญที่สุดของฟรอยด์ ดังนั้นจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีสำหรับการศึกษากับจิตวิทยา เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับจิตใจและวิถีคิดของคุณ

สำนักพิมพ์แอร์ไวร์

สารบัญ

บทนำโดย แกร์นวิลล์ สแตนลีย์ ฮอลล์	10
ตอนที่ 1 จิตวิทยาของข้อผิดพลาด	15
การบรรยายครั้งที่ 1 บทนำ	16
การบรรยายครั้งที่ 2 จิตวิทยาของข้อผิดพลาด	23
การบรรยายครั้งที่ 3 จิตวิทยาของข้อผิดพลาด—(ต่อ)	34
การบรรยายครั้งที่ 4 จิตวิทยาของข้อผิดพลาด—(บทสรุป)	48
ตอนที่ 2 ความฝัน	65
การบรรยายครั้งที่ 5 ความยากลำบากและแนวทางเบื้องต้น	66
การบรรยายครั้งที่ 6 สมมติฐานและเทคนิคการตีความ	78
การบรรยายครั้งที่ 7 เนื้อหาความฝันขัดแย้งและความคิดของฝันแฝง	87
การบรรยายครั้งที่ 8 ความฝันในวัยเด็ก	96
การบรรยายครั้งที่ 9 ระบบเซนเซอร์ความฝัน	104
การบรรยายครั้งที่ 10 สัญลักษณ์ในความฝัน	114

การบรรยายครั้งที่ 11 ตัวแต่่งฝัน	129
การบรรยายครั้งที่ 12 การวิเคราะห์ความฝันตัวอย่าง	139
การบรรยายครั้งที่ 13 เศษอดีตในจิตไร้สำนึกและสภาพคล้ายทารกในความฝัน	150
การบรรยายครั้งที่ 14 ความสมปวารณาดังห้วง	161
การบรรยายครั้งที่ 15 จุดนำสงสัยและการวิพากษ์	173

ตอนที่ 3 ทฤษฎีทั่วไปของโรคประสาท 183

การบรรยายครั้งที่ 16 จิตวิเคราะห์และจิตเวชศาสตร์	184
การบรรยายครั้งที่ 17 ความหมายของอาการ	194
การบรรยายครั้งที่ 18 การติดตรึงบาดแผล—จิตไร้สำนึก	206
การบรรยายครั้งที่ 19 แรงต้านทานและการระงับ	216
การบรรยายครั้งที่ 20 ชีวิตทางเพศของมนุษย์	228
การบรรยายครั้งที่ 21 พัฒนาการของลิบิโดและองค์ประกอบทางเพศ	240
การบรรยายครั้งที่ 22 ทฤษฎีพัฒนาการและการถดถอย—สาเหตุ	254
การบรรยายครั้งที่ 23 พัฒนาการของอาการ	268
การบรรยายครั้งที่ 24 ความกังวลใจปกติ	283
การบรรยายครั้งที่ 25 ความกลัวและความกังวล	294
การบรรยายครั้งที่ 26 ทฤษฎีแรงขับทางเพศและความหลงตัวเอง	308
การบรรยายครั้งที่ 27 การถ่ายโอนความรู้สึก	323
การบรรยายครั้งที่ 28 การบำบัดเชิงวิเคราะห์	336

บทนำโดย แกรนด์วิลล์ สแตนลีย์ ฮอลล์

ก็เพียงไม่กี่คน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศนี้ ที่ตระหนักว่าแนวคิดของฟรอยด์มักไม่พบในหลักสูตรของสมาคมจิตวิทยาอเมริกัน แต่กลับดึงดูดความสนใจอย่างมากและมากขึ้นเรื่อยๆ และได้รับการพัฒนารายละเอียดอย่างต่อเนื่องโดยผู้ศึกษาวรรณคดี ประวัติศาสตร์ ประวัติบุคคล สังคมวิทยา ศีลธรรมและสุนทรียศาสตร์ มานุษยวิทยา การศึกษา และศาสนา พวกเขานำมุมมองใหม่เกี่ยวกับวัยทารก (infancy) และวัยรุ่น (adolescence) มาสู่โลก และให้ความกระจ่างเรื่องจิตวิทยานบุคคลมากขึ้น; โดยให้มุมมองใหม่และชัดเจนขึ้นเกี่ยวกับการนอนหลับ ความฝัน และจินตนาการ และเปิดเผยกลไกทางจิตที่ไม่ทราบมาก่อน ซึ่งพบได้ทั่วไปในสภาวะปกติและสภาวะทางพยาธิวิทยา (pathological) และกระบวนการที่แสดงให้เห็นว่ากฎแห่งเหตุผลขยายไปถึงการกระทำที่ไม่ต่อเนื่องกันที่สุด และแม้แต่การพูดสับสนในโรคจิต (insanity); กระทั่งดินแดนที่ไม่รู้จัก (terra incognita) ของโรคฮิสทีเรีย; สอนให้เราจดจำอาการผิดปกติซึ่งมักเป็นเชื้อแห่งโรคประสาทและโรคจิต; เผยการทำงานของจิตใจดั้งเดิมที่ถูกซ่อนทับและเก็บกดไว้จนเราแทบมองไม่เห็น; สร้างและใช้กฎแจตสัญลักษณ์เพื่อปลดล็อกความลึกลับมากมายในอดีต นอกเหนือจากทั้งหมดนี้ ยังส่งผลกระทบต่อการศึกษาหลายพันครั้ง และสร้างการป้องกันโรคใหม่ โดยเสนอการทดสอบใหม่ๆ สำหรับบุคลิกภาพ นิสัย และความสามารถ โดย

ผสมผสานภาคปฏิบัติและทฤษฎี (practical and theoretic) ในระดับที่มีประโยชน์ยิ่งและหายากพอกัน การบรรยายแก่นบุคคลทั่วไปทั้ง 28 บทนี้เป็นเนื้อหาระดับพื้นฐานและเสมือนการสนทนา ฟรอยด์กล่าวถึงความยากลำบากและข้อจำกัดของจิตวิเคราะห์โดยตรงไปตรงมาจนน่าประหลาดใจ ทั้งอธิบายวิธีการหลักและผลลัพธ์ด้วยวิธีเฉพาะตัวที่มีเพียงอาจารย์และผู้ก่อตั้งสำนักความคิดใหม่เท่านั้นที่ทำได้ การบรรยายเหล่านี้มีความเรียบง่ายและเกือบเป็นความลับ อีกทั้งสำรวจและสรุปผลงานวิจัยที่อุทิศตนทำอย่างขยันขันแข็งถึงสามสิบปี แม้ไม่เป็นที่ถกเถียงกันนัก แต่เราเห็นชัดถึงความแตกต่างระหว่างอาจารย์กับศิษย์บางคนที่มีชื่อเสียง บทความเช่นนั้นน่าจะเหมาะสมที่สุดและเป็นไปตามธรรมชาติไม่มากก็น้อย จะค่อยๆ แทนที่การแนะนำอื่นๆ ในหัวข้อทั่วไปของจิตวิเคราะห์ มันนำเสนอภาพผู้เขียนในมุมมองใหม่ในฐานะผู้เผยแพร่ความนิยมที่มีประสิทธิผลและประสบความสำเร็จ แน่หนอนว่าจะได้รับการต้อนรับไม่เพียงจากจำนวนนักศึกษาจิตวิเคราะห์ที่มากขึ้นและเพิ่มขึ้นในประเทศนี้เท่านั้น แต่รวมถึงผู้ต้องการเริ่มศึกษาเรื่องนี้ที่นี้และที่อื่นๆ จำนวนมากกว่า

นักเรียนที่เป็นกลางของซิกมุนด์ ฟรอยด์ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยกับข้อสรุปทั้งหมดของเขา และแท้จริงแล้ว เช่นเดียวกับนักเขียนในปัจจุบัน คงไม่อาจทำให้เรื่องเพศครอบงำปัจจัยในชีวิตทางจิตทั้งอดีตและปัจจุบันดังที่ฟรอยด์คิดเห็น เพื่อรับรู้ความจริงที่ว่าเขาคือจิตใจที่เป็นรากฐานและสร้างสรรค์ที่สุดด้านจิตวิทยาในยุคเรา แม้ต้องเผชิญอุปสรรคอันน่ากลัวจาก*ความเกลียดชังทางเพศ (odium sexicum)* ในปัจจุบันน่าเกรงขามกว่า*ความเกลียดชังทางศาสนา (odium theologicum)* ส่งผลให้เขาขาดการยอมรับในแวดวงวิชาการและถูกกีดกันจากสังคมไม่มากก็น้อย มุมมองของเขาดึงดูดและสร้างแรงบันดาลใจให้กลุ่มนักคิดผู้ชาญฉลาดไม่เพียงในสาขาจิตเวช แต่รวมถึงสาขาอื่นมากมาย ผู้ทำให้โลกวัฒนธรรมมีมุมมองใหม่และมีนัยมากกว่าจากแหล่งอื่นๆ ภายในขอบเขตกว้างขวางของมนุษยนิยม

อดีตนักศึกษาและศิษย์ของวุนด์ท์ (Wundt) ผู้ยอมรับบริการด้านวิทยาศาสตร์อันทรงคุณค่ายิ่งอย่างเต็มที่ ไม่อาจหลีกเลี่ยงการเปรียบเทียบบางประการได้ วุนด์ท์มีชื่อเสียงจากตำแหน่งทางวิชาการที่ได้เปรียบที่สุดมานับหลายทศวรรษ เขาก่อตั้งห้องปฏิบัติการแห่งแรกสำหรับจิตวิทยาทดลอง ซึ่งดึงดูดนักศึกษาผู้มีพรสวรรค์และวุฒิภาวะที่สุดจากทุกแห่งหน ด้วยการพัฒนาหลักคำสอนเรื่องการรับรู้และการเชื่อมโยงความคิด เขานำจิตวิทยาเดินทางต่อไปไกลกว่าสมัยจิตวิทยาการเชื่อมโยงแบบเก่าที่สิ้นสุดลงแล้ว เขายังสร้างความเป็นอิสระของจิตวิทยาจากสรีรวิทยา และด้วยการบรรยายสารานุกรมที่อัดแน่นเสมอโดยไม่พูดถึงเขมินารีลับเฉพาะของเขาที่มีไม่มากนักน้อย เขาส่งเสริมวิทยาศาสตร์ทางจิตทุกสาขาและขยายอิทธิพลครอบคลุมทั้งวรรณคดีพื้นบ้าน ขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษา และศาสนาดั้งเดิม ตำราที่ดีที่สุดของเขายังคงเป็นพจนานุกรมที่นักจิตวิทยาทุกคนต้องรู้จักอีกนาน

เช่นเดียวกับฟรอยด์ผู้สร้างแรงบันดาลใจแก่นักศึกษาที่ก้าวไกลกว่า (กลุ่มเวิร์ทเบอร์เกอร์ - Wurzburgers และนักสำรวจจิต - introspectionist) โดยวิธีการและผลลัพธ์ของพวกเขาไม่อาจตามทัน ข้อจำกัดของฟรอยด์ปรากฏชัดขึ้นเรื่อยๆ เขาแทบไม่ใช้ประโยชน์จากจิตไร้สำนึกหรือสิ่งผิดปกติส่วนใหญ่เขามีชีวิตและทำงานในยุคก่อนวิวัฒนาการ และประเมินจุดยืนด้านพันธุกรรมต่ำเกินไป เขาไม่เคยก้าวข้ามขอบเขตดั้งเดิมเพื่อจัดการเรื่องเพศเหมือนที่แทบไม่เคยทำนอกจากนี้เขาไม่มีส่วนร่วมนักในการสร้างคุณค่าถาวรในส่วนใดส่วนหนึ่งของขอบเขตจิตใจอันกว้างไกล เราอดคาดหวังไม่ได้ว่าฟรอยด์จะไม่ทำผิดพลาดเช่นวุนด์ท์ที่คิดแตกแยกอย่างรุนแรงกับศิษย์ที่ก้าวหน้ากว่า เช่นแอเดลเลอร์หรือกลุ่มซูริก (Adler or the Zurich group) มันคือหัวข้อที่วุนด์ท์ละเลยประจวบกับฟรอยด์สร้างเป็นหลักการสำคัญ นั่นคือ จิตไร้สำนึก ความผิดปกติ เรื่องเพศ และอารมณ์ความรู้สึกทั่วไป พร้อมปัจจัยทางพันธุกรรมมากมาย โดยเฉพาะพัฒนาการของสิ่งมีชีวิต แต่ยังมีปัจจัยทางวิวัฒนาการด้วย อิทธิพลของวุนด์ท์มีมากในอดีต ขณะที่ฟรอยด์มี

ปัจจุบันอันยิ่งใหญ่และอนาคตที่ยิ่งใหญ่กว่านั้น สิ่งหนึ่งที่พรอยด์เห็นด้วยกับนักสำรวจจิต ได้แก่ จงใจละเลย “ปัจจัยทางสรีรวิทยา” และสร้างบนรากฐานทางจิตวิทยาล้วนๆ แม้จิตวิทยาสำหรับพรอยด์ส่วนใหญ่เป็นจิตไร้สำนึก ขณะที่นักสำรวจจิตถือเป็นจิตสำนึกที่บริสุทธิ์ ทั้งเขาและศิษย์ยังไม่รับรู้ถึงความช่วยเหลือที่นักศึกษาระบบประสาทอัตโนมัตินำเสนอ หรือจากข้อแตกต่างระหว่างหน้าที่กับอวัยวะเอพิคริติก (epicritic - การรับรู้ความรู้สึกอันละเอียดอ่อน) และโพรโทพาติก (protopathic - การรับรู้ความรู้สึกเบื้องต้น) ของสมอง แม้สิ่งเหล่านี้ต้องมีบทบาทที่เหมาะสมของตนเองแน่นอน เมื่อเราเข้าใจธรรมชาติและกระบวนการของจิตไร้สำนึกมากขึ้น

หากนักจิตวิทยายอมรับการมีส่วนร่วมอันล้ำค่าของจิตวิทยาโดยการทดลองอันโหดร้ายของธรรมชาติในโรคทางจิต เราคิดว่านักจิตวิเคราะห์ส่วนใหญ่ซึ่งทำงานสาขานี้พร้อมจะประยุกต์ใช้ผลการดำเนินงานของจิตปกติ แต่เรามองโลกในแง่ดีพอจะเชื่อว่าสุดท้ายข้อผิดพลาดทั้งสองนี้จะหายไป และด้วยการสังเคราะห์ครั้งใหญ่ในอนาคตอันใกล้วิทยาศาสตร์ของเราก็จะมีความสมบูรณ์และลึกซึ้งยิ่งขึ้นด้านทฤษฎี และใช้ประโยชน์ได้จริงมากกว่าที่เคยเป็นมา

แกรนวิลล์ สแตนลีย์ ฮอลล์

มหาวิทยาลัยคลาร์ก

เมษายน ค.ศ. 1920

ตอนที่ 1

จิตวิทยา ของข้อผิดพลาด

บทนำ

W มารู้ว่าบางท่านอาจคุ้นเคยกับจิตวิเคราะห์เพียงใด ทั้งจากการอ่านหนังสือหรือคำบอกเล่า แต่เพื่อให้สอดคล้องกับชื่อการบรรยายนี้—*ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจิตวิเคราะห์*—ผมจำเป็นต้องดำเนินการราวกับท่านไม่รู้อะไรสักอย่างเกี่ยวกับเรื่องนี้ และต้องการคำแนะนำเบื้องต้น

แน่นอนผมขอเดาว่า ท่านทราบดีว่าจิตวิเคราะห์เป็นวิธีการรักษาผู้ป่วยทางประสาทในวิธีการทางการแพทย์ และ ณ จุดนี้ ผมสามารถยกตัวอย่างให้เห็นว่าขั้นตอนในสาขานี้ตรงข้ามกับกฎเกณฑ์ทางการแพทย์อย่างไร ปกติเมื่อเราแนะนำผู้ป่วยให้รู้จักเทคนิคทางการแพทย์ที่แปลกสำหรับเขา เราจะลดความยากลำบากลง และให้คำสัญญาที่มั่นใจเกี่ยวกับผลลัพธ์การรักษาแก่เขา แต่การรักษาทางจิตวิเคราะห์กับผู้ป่วยโรคประสาท เราจะดำเนินการแตกต่างไป เราแนะนำให้เขาทราบถึงความท้าทายของวิธีการ ระยะเวลา ความพยายาม และการเสียสละที่ต้องใช้ เกี่ยวกับผลลัพธ์ เราแจ้งให้เขาทราบว่าไม่อาจรับประกันได้โดยเฉพาะ เนื่องจากผลลัพธ์ขึ้นอยู่กับพฤติกรรม ความเข้าใจ ความสามารถในการปรับตัว และความอดทนของเขา ไม่ต้องสงสัยว่าเรามีเหตุผลหนักแน่นพอเพื่อมีส่วนร่วมในพฤติกรรมที่อาจดูแหวกแนว และท่านอาจเข้าใจแรงจูงใจเหล่านี้ครบถ้วนมากขึ้นในส่วนต่อๆ ไปของการบรรยายเหล่านี้

ฉะนั้นอย่าโกรธเคืองเลย ถ้าปัจจุบันนี้ผมปฏิบัติต่อท่านเสมือนปฏิบัติต่อผู้ป่วยโรคประสาทเหล่านี้ พูดตามตรงคือผมไม่อยากจะให้ท่านต้องกลับมาฟังผมอีกครั้งที่สอง ด้วยจุดประสงค์นี้ ผมจะแสดงให้เห็นความไม่สมบูรณ์โดยธรรมชาติในการสอนจิตวิเคราะห์ และชี้แจงความท้าทายที่ขัดขวางการเพิ่มพูนของวิจรรณญาณส่วนบุคคล ผมจะชี้ให้เห็นว่าการฝึกอบรมก่อนหน้านี้และแนวโน้มทางจิตที่ฝังแน่นทำให้ท่านต่อต้านจิตวิเคราะห์อย่างหลีกเลี่ยง

ไม่ได้ ผมจะเน้นย้ำถึงอุปสรรคภายในที่ท่านต้องต่อสู้เพื่อเอาชนะแรงต้านทานโดยสัญชาตญาณและเข้าใจหลักการจิตวิเคราะห์อย่างถ่องแท้

ความจริงผมไม่อาจคาดเดาได้ว่าท่านจะเข้าใจการทำจิตวิเคราะห์ได้มากน้อยเพียงใดจากการบรรยายของผม อย่างไรก็ตาม ผมรับรองว่าการบรรยายเหล่านี้จะไม่สอนท่านเรื่องวิธีเริ่มต้นหรือสรุปการบำบัดทางจิตวิเคราะห์อย่างประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ หากผมพบใครก็ตามในหมู่ท่านที่เข้าใจจิตวิเคราะห์เพียงผิวเผินแต่ต้องการมีส่วนร่วมด้วย ผมไม่เพียงห้ามปราม แต่จะเตือนเขาให้ระวังอย่างจริงจังดังเช่นในปัจจุบัน หากบุคคลหนึ่งต้องเลือกวิชาที่จิตวิเคราะห์ พวกเขาจะมีอันตรายต่อโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในแวดวงวิชาการ นอกจากนี้ หากพวกเขาเข้าสู่โลกในฐานะแพทย์ฝึกหัดก็จะเผชิญสังคมที่ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของพวกเขา มองพวกเขาอย่างไม่ไว้วางใจและเกลียดชัง และปลดปล่อยพลังชั่วร้ายทั้งหมดที่มีลงไป therein

อย่างไรก็ตาม มีผู้คนมากพอสมควรที่สนใจสิ่งใดๆ ที่อาจเพิ่มเติมความรู้ทั้งหมด แม้ไม่สะดวกดังกล่าว หากมีคนประเภทนี้ในหมู่พวกท่านเพิกเฉยต่อคำปราศรัยของผม และหวนไปสู่การบรรยายครั้งต่อไป พวกเขาก็จะได้รับการต้อนรับ แต่ทุกคนมีสิทธิ์รู้ถึงความยากลำบากของจิตวิเคราะห์เหล่านี้คืออะไรดังที่ผมกล่าวถึง

ประการแรก เราเผชิญความยากลำบากในการสอนและการแสดงออกทางจิตวิเคราะห์ในคำแนะนำทางการแพทย์ ท่านคุ้นเคยกับการสาธิตด้วยภาพแล้ว ท่านเห็นตัวอย่างทางกายวิภาค การตกตะกอนในปฏิกิริยาเคมี การหดตัวของกล้ามเนื้อซึ่งเป็นผลจากการกระตุ้นเส้นประสาท ต่อมาผู้ป่วยจะรับรู้ถึงประสาทสัมผัสของ ท่าน อาการของโรคของเขา ผลของกระบวนการทางพยาธิวิทยา ในหลายกรณี แม้แต่สาเหตุของโรคก็แสดงในสภาวะแยกเป็นพิเศษ ในแผนกศัลยกรรมท่านจะเห็นขั้นตอนต่างๆ ที่ช่วยบรรเทาทุกข์ให้ผู้ป่วย และได้รับอนุญาตให้รักษาด้วยขั้นตอนเหล่านั้น แม้แต่ด้านจิตเวช การทดลองยังช่วยให้ท่านเห็นการเปลี่ยนแปลงทางสีหน้าของผู้ป่วย ลักษณะการพูดและพฤติกรรมของเขา การสังเกตมากมาย อันน่าประทับใจ ดังนั้น อาจารย์แพทย์จึงมีบทบาทเป็นไกด์และผู้ฝึกสอนที่จะพาไปชมพิพิธภัณฑ์ซึ่งท่านจะเชื่อมโยงกับคำอธิบายได้ทันที และท่านจะมั่นใจในการมีอยู่ของสิ่งใหม่ๆ ที่เห็นผ่านการสังเกตของตนเอง

น่าเสียดายที่ทุกอย่างแตกต่างกันในทางจิตวิเคราะห์ ในทางจิตวิเคราะห์ไม่มีอะไรเกิดขึ้นเลยนอกจากการพูดคุยระหว่างผู้ป่วยกับแพทย์ ผู้ป่วยบอกเล่าประสบการณ์ในอดีตและความประทับใจในปัจจุบัน บ่น และสารภาพความปรารถนาและอารมณ์ของตนเอง แพทย์จะฟัง พยายามกำหนดทิศทางกระบวนการคิดของผู้ป่วย เตือนผู้ป่วยถึงสิ่งต่างๆ บังคับความสนใจไปยังช่องทางเฉพาะ ให้คำอธิบาย และสังเกตปฏิกิริยาของความเข้าใจหรือการปฏิเสธ

ที่ก่อตัวจากผู้ป่วย ญาติที่ไม่ได้รับการศึกษาของผู้ป่วยของเรา—บุคคลผู้ประทับใจเพียงสิ่งที่เห็นและจับต้องได้ ดังที่เห็นจากหนังภาพยนตร์—ไม่เคยพลาดโอกาสแสดงความกังวลว่าเราจะ “ทำอะไรเพื่อรักษาโรคภัยไข้เจ็บ ผ่านการพูดคุยเพียงอย่างเดียว” แน่ใจว่าความคิดเช่นนั้นคือการมองเพียงผิวเผินและไม่สอดคล้องกัน เพราะคนเหล่านี้คิดว่าอาการของผู้ป่วยเป็น “เพียงจินตนาการ” อาการของตนเท่านั้น เดิมทีคำพูดนั้นเสมือนเวทมนตร์ และคำนี้ยังคงรักษาลัทธิเวทมนตร์เอาไว้ได้มากกระทั่งทุกวันนี้ ด้วยคำพูดของคนคนหนึ่งอาจทำให้อีกคนได้รับพรหรือสิ้นหวัง ครูถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนด้วยคำพูด ด้วยคำพูด ผู้พูดจะชักชวนผู้ฟังให้คล้อยตาม ทั้งกำหนดวิจารณ์ญาณและการตัดสินใจของผู้พูด คำพูดเกิดการตอบสนองและทำหน้าที่เป็นวิธีการทรงประสิทธิภาพระดับสากลเพื่อโน้มน้าวผู้คน ดังนั้นเราอย่าประมาทการใช้คำพูดในการบำบัดจิต และจงพึงพอใจหากเราเป็นผู้ตรวจสอบถ้อยคำที่แลกเปลี่ยนกันระหว่างนักวิเคราะห์กับผู้ป่วยของเขา

กระนั้นก็ยังเป็นไปได้ เพราะการสนทนาขณะบำบัดทางจิตวิเคราะห์จะไม่มีผู้ตรวจสอบ ไม่สามารถแสดงให้ผู้อื่นเห็นได้ แน่ใจว่าเรานำเสนออาการประสาทอ่อนหรือฮิสทีเรียแก่นักเรียนในการบรรยายด้านจิตเวชได้ เขาเล่าถึงโรคและอาการต่างๆ แต่ไม่มีอะไรนอกเหนือจากนั้น การสื่อสารที่จำเป็นในการวิเคราะห์ทำได้ภายใต้เงื่อนไขความสัมพันธ์ทางอารมณ์ที่พิเศษกับแพทย์เท่านั้น ผู้ป่วยจะกลายเป็นใบหน้าที่ที่รู้ว่ามีพยานอื่นร่วมฟัง การสื่อสารเหล่านี้เกี่ยวข้องกับส่วนที่ใกล้ชิดที่สุดในชีวิตจิตของเขาที่ต้องปกปิดจากสังคม การสื่อสารเหล่านี้เกี่ยวข้องกับทุกสิ่งในบุคลิกภาพแบบกลมกลืน ซึ่งเขาจะยอมรับตัวเองไม่ได้ด้วยซ้ำ

ดังนั้นท่านจึงไม่สามารถ “รับฟัง” การบำบัดทางจิตวิเคราะห์ได้ ต้องมีคนมาเล่าให้ฟังเท่านั้น ท่านจะรู้จักการทำจิตวิเคราะห์เฉพาะจากคำบอกเล่าเท่านั้น คำสอนดังกล่าวแม้เป็นการบอกต่อ มันจะทำให้ท่านวางตัวไม่ถูกในการสร้างวิจารณ์ญาณ ดังนั้นเห็นชัดว่าทุกสิ่งขึ้นอยู่กับศรัทธาที่ท่านสามารถมอบให้ผู้สอนได้

สมมุติว่าท่านไม่ได้ร่วมฟังการบรรยายด้านจิตเวช แต่เป็นการบรรยายทางประวัติศาสตร์และวิทยาการเล่าเรื่องชีวิตและวีรกรรมทางทหารของอเล็กซานเดอร์มหาราช อะไรคือเหตุผลที่ท่านเชื่อว่าถ้อยคำของเขาเป็นความจริง? เมื่อแรกเห็น สถานการณ์คล้ายไม่เอื้ออำนวยยิ่งกว่าในการณีจิตวิเคราะห์เสียอีก เพราะศาสตราจารย์ด้านประวัติศาสตร์เป็นเพียงผู้มีส่วนร่วมเล็กน้อยในการเผยแพร่เรื่องอเล็กซานเดอร์เช่นเดียวกับท่าน แต่อย่างน้อยนักจิตวิเคราะห์ก็บอกเล่าสิ่งต่างๆ ที่ตัวเขามีส่วนร่วม คำถามจึงวนเวียนอยู่กับหลักฐานข้อเท็จจริงที่นักประวัติศาสตร์เสนอเพื่อสนับสนุนจุดยืนของตน เขาอาจชี้ถึงบันทึกเขียนโบราณซึ่งเป็นคนรุ่นเดียวกันหรือเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์เจ้าปัญหา กล่าวอีกนัย เขาจะเบนความสนใจของท่านไปยังผลงานนักเขียน เช่น ไดโอดอรัส พลูทาร์ก แอร์เรียนและคนอื่นๆ เขาอาจวางภาพ

เหรียญและรูปปั้นกษัตริย์ที่เก็บไว้ต่อหน้าท่านและยื่นภาพโมเสกปอมเปอีเกี่ยวกับสงครามของฮิสซัส อย่างไรก็ตามหากไต่ตรองให้ดี เอกสารทั้งหมดพิสูจน์เพียงว่าคนรุ่นก่อนเชื่อว่าอเล็กซานเดอร์และสิ่งที่เขาทำคือเรื่องจริง และอาจเป็นจุดเริ่มต้นการวิจารณ์ของท่าน จากนั้นท่านพบว่าไม่ใช่ทุกเรื่องของอเล็กซานเดอร์จะน่าเชื่อถือหรือพิสูจน์รายละเอียดได้ กระนั้นผมไม่ยากเชื่อว่าท่านจะออกจากห้องบรรยายโดยไม่เชื่อเรื่องจริงของอเล็กซานเดอร์มหาราช การตัดสินใจของท่านจะถูกกำหนดโดยการพิจารณาสองประการหลัก ประการแรก อาจารย์ไม่มีแรงจูงใจนำเสนอความจริงซึ่งตัวเขาไม่คิดว่าเป็นจริง และประการที่สอง ประวัติศาสตร์ทั้งหมดนำเสนอเหตุการณ์ท่านเองเดียวกันโดยประมาณ หากตรวจสอบแหล่งที่มาก่อนหน้านี้ท่านจะพิจารณาข้อมูลเดียวกันซึ่งแรงจูงใจที่เป็นไปได้ของผู้เขียน และความสอดคล้องของหลักฐานต่างๆ ผลการตรวจสอบจะดูน่าเชื่อถือในกรณีอเล็กซานเดอร์แน่นอน อาจแตกต่างกันเมื่อใช้กับบุคคลเช่นโมเสสและนิมโรด อย่างไรก็ตาม ข้อสงสัยใดที่ท่านอาจมีเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของผู้รายงานจิตวิเคราะห์จะปรากฏให้ทราบภายหลัง

ณ จุดนี้ ท่านมีสิทธิ์ตั้งคำถามว่า “หากไม่มีการตรวจสอบวัตถุประสงค์ของจิตวิเคราะห์ และไม่มีความเป็นไปได้ที่จะสาธิตมัน เราจะเรียนรู้เรื่องจิตวิเคราะห์และโน้มน้าวตัวเองให้เชื่อความจริงของข้ออ้างนั้นได้อย่างไร?” ความจริงคือการศึกษารื่องนี้ไม่ใช่เรื่องง่ายและมีคนไม่มากนักที่ได้เรียนรู้จิตวิเคราะห์อย่างครบถ้วน กระนั้นยังมีวิธีที่เป็นไปได้ ประการแรกจิตวิเคราะห์เรียนรู้จากการศึกษาตนเอง ผ่านการศึกษานบุคลิกภาพของตนเอง สิ่งนี้ไม่ใช่การสังเกตตนเองเสียทีเดียว แต่สรุปสั้นๆ ว่าเป็นเช่นนั้น มีปรากฏการณ์ทางจิตที่พบบ่อยและรู้จักกันในระดับสากลมากมาย หลังจากคำแนะนำในเทคนิคจิตวิเคราะห์แล้ว เราสามารถสร้างหัวข้อการวิเคราะห์ในตนเองได้ เมื่อทำเช่นนั้นเราจะเชื่อมั่นในความเป็นจริงของเหตุการณ์ที่ต้องการ ตามที่จิตวิเคราะห์กล่าวถึงและความถูกต้องของความคิดพื้นฐานด้านจิตวิเคราะห์เพื่อให้มั่นใจว่ามีข้อจำกัดที่ชัดเจนต่อความก้าวหน้าด้วยวิธีนี้ เราจะไปได้ไกลกว่านี้ถ้ายอมให้ตัวเองถูกวิเคราะห์โดยนักวิเคราะห์ที่มีความสามารถ สังเกตผลกระทบของการวิเคราะห์ที่มีต่ออดีตของเขาเอง ขณะเดียวกันก็ใช้โอกาสนี้สร้างความคุ้นเคยกับรายละเอียดปลีกย่อยของเทคนิคกระบวนการ แน่นอนว่าวิธีการอันยอดเยี่ยมนี้ใช้ได้กับคนเพียงคนเดียวเท่านั้น ไม่สามารถใช้กับทุกคนได้

มีความยากลำบากประการที่สองในความสัมพันธ์ของท่านกับจิตวิเคราะห์ ผมว่าท่านไม่สามารถพึ่งวิทยาศาสตร์ได้ แต่ผมต้องขอให้ท่านสุภาพสตรีและสุภาพบุรุษรับผิดชอบตัวเอง อย่างน้อยท่านก็ได้ศึกษาทางการแพทย์มาจนบัดนี้ การฝึกอบรมที่ผ่านมาของท่านทำให้กิจกรรมทางจิต (mental activity) ของท่านบิดเบี้ยวแน่นอน ซึ่งจะทำให้ท่านห่างไกลจากจิตวิเคราะห์ ท่านได้รับการฝึกอบรมเพื่อวิเคราะห์การทำงานและความผิดปกติของสิ่งมี

ชีวิตทางกายวิภาค เพื่ออธิบายสิ่งเหล่านั้นในแง่เคมีและฟิสิกส์และความเข้าใจทางชีววิทยา แต่ไม่มีส่วนใดที่ท่านมุ่งไปยังชีวิตทางจิตอันเป็นจุดสุดยอดของสิ่งมีชีวิตที่ซับซ้อนชนิดนี้ ด้วยเหตุนี้การคิดเชิงจิตวิทยาจึงยังแปลกสำหรับท่าน และท่านเคยชินกับการคำนึงถึงมันอย่างกว้างๆ ปฏิเสธว่ามันเป็นลักษณะของวิทยาศาสตร์ ปลอยให้เป็นหน้าที่ของฆราวาส นักกวี นักปรัชญาธรรมชาติ และนักปรัชญาทางจิตวิญญาณ

ข้อจำกัดดังกล่าวเป็นอันตรายต่อการปฏิบัติทางการแพทย์ของท่านแน่นอน นับเป็นเรื่องราวธรรมดาที่ผู้ป่วยจะเล่าถึงสิ่งที่ตนเป็นในทางจิตวิญญาณ และผมกังวลว่าผลที่ตามมาคือ ท่านอาจถูกบังคับให้เสียสละส่วนหนึ่งของอิทธิพลในการบำบัดให้หมดไป ผู้รักษาวินัย ธรรมชาติแบบหลอกลวงและผู้วิเศษที่ท่านดูถูก

ผมไม่ได้มองข้ามข้อแก้ตัวในการฝึกอบรมที่ผ่านมาของท่าน ซึ่งเราต้องยอมรับข้อบกพร่องนี้ไม่มีปรัชญาวิทยาศาสตร์แห่งการบำบัดใดที่ปฏิบัติได้จริงในวัตถุประสงค์ทางการแพทย์ ทั้งปรัชญาการคาดเดาหรือจิตวิทยาเชิงพรรณนา หรือเรียกว่าจิตวิทยาการทดลอง (experimental psychology) ซึ่งเป็นพันธมิตรกับสรีรวิทยาของอวัยวะสัมผัสดังที่สอนในโรงเรียน ก็ไม่สอนสิ่งใดที่มีประโยชน์แก่ท่านเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกายภาพกับจิต หรือเป็นกุญแจสำคัญเพื่อทำความเข้าใจความผิดปกติที่เป็นไปได้ในการทำงานของจิต ในสาขาการแพทย์ด้านจิตเวชศาสตร์มุ่งเน้นการอธิบายความผิดปกติทางจิตที่สังเกตได้ และด้วยการจัดกลุ่มภาพอาการของโรคเหล่านั้น แม้แต่จิตแพทย์ก็สงสัยว่าการอธิบายอย่างเดียวของตนมีความเป็นวิทยาศาสตร์หรือไม่ อาการที่ประกอบเป็นภาพของโรคเหล่านี้ยังไม่เป็นที่เข้าใจในแง่ที่มา กลไก หรือความสัมพันธ์ระหว่างอาการเหล่านี้ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงที่ระบุได้ในอวัยวะทางกายวิภาคที่เกี่ยวข้องกับจิตวิญญาณ หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติที่ไม่ให้ความชัดเจนหรือความเข้าใจใดๆ จิตที่ผิดปกติดังกล่าวเปิดรับอิทธิพลในการบำบัดเฉพาะเมื่อระบุได้ว่าเป็นเพียงปรากฏการณ์รองของภาวะผิดปกติทางร่างกายโดยทั่วไป (organic affection)

นี่คือช่องว่างที่จิตวิเคราะห์มุ่งหวังเติมเต็มและเตรียมมอบรากฐานทางจิตวิทยาที่ถูกละเว้นให้จิตเวชศาสตร์โดยหวังว่าจะเปิดเผยพื้นฐานทั่วไปซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างร่างกายกับจิตที่ผิดปกติได้ ด้วยเหตุนี้ มันต้องแยกตัวจากทุกสมมติฐานทางกายวิภาค เคมี หรือสรีรวิทยาซึ่งเป็นสิ่งแปลกปลอม จึงต้องใช้แนวคิดการรักษาทงจิตวิทยาเท่านั้น ด้วยเหตุผลนั้นผมกลัวว่าตอนแรกมันอาจดูแปลกสำหรับท่าน

ผมจะไม่ทำให้ท่าน หรือการฝึกอบรมครั้งก่อนๆ หรืออคติทางจิตของท่านร่วมรู้สึกผิดกับความยากลำบากครั้งต่อไป ด้วยข้อยืนยันสองประการ จิตวิเคราะห์ทำให้คนทั้งโลกขุ่นเคืองและดึงความเกลียดชังมาสู่ตัวมันเอง ข้อยืนยันประการหนึ่งขัดต่ออคติทางปัญญา อีกประการ

ขัดศีลธรรมและสุนทรียศาสตร์ เราอย่ามองข้ามเรื่องอคติเหล่านี้ สิ่งเหล่านี้คือสิ่งอันทรงพลัง มีประโยชน์และจำเป็นต่อการพัฒนามนุษยชาติ พวกมันจะถูกรักษาไว้ด้วยผลกระทบอันทรงพลัง และเป็นเรื่องยากที่จะต่อสู้กับสิ่งเหล่านั้น

ข้อยืนยันประการแรกที่ไม่น่าพึงพอใจของจิตวิเคราะห์คือ กระบวนการทางจิตอยู่ในจิตไร้สำนึก และจิตสำนึกเป็นเพียงการกระทำที่แยกจากกันและเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตจิตทั้งหมด ในทางกลับกันเรามักคุ้นเคยกับการระบุว่าจิตใจคือจิตสำนึก แต่จริงๆ แล้วจิตสำนึกหมายถึงลักษณะเฉพาะของชีวิตจิต และจิตวิทยาเป็นศาสตร์แห่งเนื้อหาของจิตสำนึก อันที่จริงการระบุนี้ดูเหมือนชัดเจนมากจนเราพิจารณาว่ามีความขัดแย้งน้อยมาก แต่จิตวิเคราะห์ไม่อาจหลีกเลี่ยงการเกิดความขัดแย้งนี้ได้ และเราไม่อาจยอมรับว่าจิตสำนึกคือจิตใจ คำจำกัดความของจิตใจคือกระบวนการทางธรรมชาติของความรู้สึก การคิด ความเต็มใจ และต้องยืนยันว่ามีสิ่งเช่นการคิดด้วยจิตไร้สำนึกและความเต็มใจด้วยจิตไร้สำนึก แต่ด้วยข้อยืนยันนี้จิตวิเคราะห์เริ่มแปลกแยกจากทุกสิ่งในวิทยาศาสตร์ และก่อเกิดข้อสงสัยว่าเป็นการศึกษาเรื่องลึกลับอันน่าอัศจรรย์ซึ่งตกอยู่ในสถานการณ์ลำบาก อย่างไรก็ตาม ท่านสุภาพสตรีและสุภาพบุรุษโดยธรรมชาติแล้วท่านไม่สามารถเข้าใจได้ว่าผมมีเหตุผลใดในการตีตราว่าคืออคติที่เป็นนามธรรม เช่นวลีที่ว่า “จิตใจคือจิตสำนึก” ท่านไม่อาจรู้ว่าการประเมินใดที่สามารถนำไปสู่การปฏิเสธจิตไร้สำนึกได้ หากสิ่งนั้นมีจริง และประโยชน์ใดที่อาจเป็นผลจากการปฏิเสธนี้ ฟังดูเหมือนเป็นเพียงการโต้เถียงด้วยคำพูด ไม่ว่าใครจะพูดว่าจิตใจก็เหมือนจิตสำนึกหรือว่าเราจะขยายไปไกลกว่านั้น แต่ผมขอรับรองว่า โดยการยอมรับกระบวนการของจิตไร้สำนึกจะเป็นหนทางไปสู่สิ่งใหม่ในโลกและทางวิทยาศาสตร์

เพียงเล็กน้อยท่านก็คาดเดาได้ว่าความเชื่อมโยงอันลึกซึ้งของจิตวิเคราะห์ระยะเริ่มแรกเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับสิ่งต่อไปนี้ ข้อยืนยันประการต่อไปซึ่งจิตวิเคราะห์ประกาศว่าเป็นหนึ่งในการค้นพบนี้ ยืนยันว่าแรงขับทางสัญชาตญาณเหล่านั้นซึ่งใครก็สามารถเรียกว่าแรงขับทางเพศได้ เฉพาะในความหมายที่แคบกว่าและความหมายที่กว้างขึ้น มันมีบทบาทสำคัญในการก่อให้เกิดโรคทางระบบประสาทและทางจิตอย่างผิดปกติ และแรงขับเหล่านั้นเป็นสาเหตุที่ไม่เคยถูกยอมรับอย่างเพียงพอ นอกจากนี้จิตวิเคราะห์อ้างว่าแรงขับทางเพศมีส่วนสนับสนุนอันล้ำค่าต่อความสำเร็จสูงสุดทางวัฒนธรรม ศิลปะ และสังคมของจิตใจมนุษย์

จากประสบการณ์ของผม ความเกลียดชังต่อข้อสรุปนี้ของจิตวิเคราะห์ก็คือสาเหตุสำคัญที่สุดของแรงต้านทานที่มันต้องเผชิญ ท่านคงต้องการทราบว่าเราอธิบายข้อเท็จจริงนี้ได้อย่างไร เราเชื่อว่าอารยธรรมถูกหล่อหลอมด้วยพลังขับเคลื่อนแห่งความจำเป็นอันสำคัญยิ่ง โดยแลกกับความพอใจโดยสัญชาตญาณ และกระบวนการนี้ในขอบเขตส่วนใหญ่เกิดขึ้นซ้ำๆ อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากผู้ที่ก้าวเข้าสู่ชุมชนมนุษย์ต้องเสียสละความพึงพอใจตาม

สัญชาตญาณของตนซ้ำแล้วซ้ำเล่าเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ในบรรดาพลังแห่งสัญชาตญาณที่ใช้เช่นนี้ แรงขับทางเพศมีบทบาทสำคัญและด้วยเหตุนี้จึงถูกทอดทิ้ง (sublimation) กล่าวคือ พวกเขาถูกเบี่ยงเบนจากเป้าหมายทางเพศ และมุ่งสู่เป้าหมายทางสังคมสูงขึ้นไปที่ไม่ใช่ทางเพศ แต่ผลลัพธ์นี้ไม่แน่นอนเสมอไปเพราะสัญชาตญาณทางเพศไม่อาจควบคุมได้ แต่ละคนที่ปรารถนาจะเป็นพันธมิตรกับความสำเร็จของอารยธรรมต้องเผชิญอันตรายเมื่อสัญชาตญาณทางเพศกบฏต่อการทอดทิ้งนี้ สังคมอาจจินตนาการว่าไม่มีภัยคุกคามร้ายแรงใดต่ออารยธรรมที่มากไปกว่าภัยจากพึงพอใจในสัญชาตญาณทางเพศอันเป็นเป้าหมายดั้งเดิมของมนุษย์ สังคมจึงรับไม่ได้ที่จะถูกเตือนให้นึกถึงสิ่งน่ากระอักกระอ่วนในต้นกำเนิดของมัน ไม่มีประโยชน์ที่จะรับรู้ถึงความเข้มแข็งของสัญชาตญาณทางเพศและอธิบายความหมายของชีวิตทางเพศต่อบุคคลอย่างชัดเจน ในทางตรงกันข้าม สังคมหันเหความสนใจไปจากด้านทั้งหมดนี้ นี่คือเหตุผลที่สังคมไม่ยอมให้ผลการวิจัยทางจิตวิเคราะห์ที่กล่าวมาข้างต้น และต้องการตราหน้าว่าเป็นการล่อลวงละเมิดทางสุนทรียภาพ น่ารังเกียจหรือเป็นอันตรายทางศีลธรรม อย่างไรก็ตาม เนื่องจากไม่มีใครโจมตีผลลัพธ์ที่เป็นกลางของการสืบค้นทางวิทยาศาสตร์ด้วยการคัดค้านเช่นนั้นได้ การวิจารณ์จึงถูกแปลในระดับสติปัญญาหากต้องแสดงออกชัดเจน แต่เป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่จะพิจารณาว่าความคิดอันไม่พึงประสงค์ไม่ใช่ความจริง จากนั้นเป็นเรื่องง่ายที่จะหาข้อโต้แย้งเพื่อต่อต้านมัน สังคมจึงตราหน้าสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ว่าไม่จริง โดยปฏิเสธข้อสรุปของจิตวิเคราะห์ที่ช่วยข้อโต้แย้งที่สมเหตุสมผลและตรงประเด็น ข้อโต้แย้งเหล่านี้มีต้นกำเนิดจากแหล่งอารมณ์ความรู้สึก และสังคมยึดถืออคติเหล่านี้ต่อความพยายามในการโต้แย้งทั้งหมด

อย่างไรก็ตาม สุภาพสตรีและสุภาพบุรุษ เราอาจอ้างว่าไม่ได้ปฏิบัติตามอคติใดๆ ในการสร้างข้อความที่โต้แย้งเหล่านี้ เราเพียงต้องการกล่าวถึงข้อเท็จจริงที่เชื่อว่าถูกค้นพบโดยการทุ่มเททำงานอย่างหนัก และตอนนี้เราอ้างสิทธิ์อย่างไม่มีเงื่อนไขเพื่อปฏิเสธการแทรกแซงในการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ของข้อพิจารณาเชิงปฏิบัติดังกล่าว แม้กระทั่งก่อนเราจะตรวจสอบว่าความเข้าใจซึ่งข้อพิจารณาเหล่านี้มีขึ้นเพื่อปลุกฝังนั้นมีความชอบธรรมหรือไม่

ดังนั้นสิ่งเหล่านี้จึงเป็นเพียงความยากลำบากบางประการที่ขัดขวางอาชีพนักจิตวิเคราะห์ของท่าน อาจมากเกินไปในการเริ่มต้น หากท่านเอาชนะความรู้สึกที่ถูกขัดขวางได้ เราก็จะดำเนินการต่อไป

จิตวิทยาของข้อผิดพลาด

เราเริ่มต้นด้วยการสืบค้น ไม่ใช่ด้วยสมมติฐาน ด้วยเหตุนี้เราจึงเลือกปรากฏการณ์บางอย่างซึ่งเกิดขึ้นบ่อยมาก ค้นเคยมาก และไม่ค่อยน่าสนใจ และไม่เกี่ยวข้องกับพยาธิวิทยา ตามที่สังเกตได้ในคนทั่วไป ผมหมายถึงข้อผิดพลาดที่บุคคลกระทำ เช่น ข้อผิดพลาดในการพูดโดยประสงค์จะพูดและใช้คำผิด หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งเขาอาจสังเกตเห็นหรือไม่ก็ได้ หรือกรณีอ่านผิดโดยอ่านจากสิ่งพิมพ์หรือเขียนสิ่งที่แตกต่างจากความจริง ปรากฏการณ์คล้ายคลึงนี้เกิดขึ้นในกรณีฟังสิ่งที่พูดกับคนอื่นผิด โดยไร้ข้อสงสัยเกี่ยวกับการรบกวนการทำงานของกรไดยืนตามธรรมชาติ เหตุการณ์เช่นนี้อีกประการเกิดจากการหลงลืม เป็นการหลงลืมซึ่งไม่ถาวร แต่แค่ชั่วคราว เช่น เมื่อเราไม่สามารถนึกถึงชื่อที่รู้และจำได้ตลอดเวลาหรือลืมทำโครงการในเวลาอันควร แต่กลับจำใหม่ภายหลังจึงลืมไปเพียงช่วงหนึ่งในประเภทที่ 3 ลักษณะเฉพาะของความไม่ยั่งยืนที่ขาดหายไป เช่น การวางสิ่งของผิดจนไม่อาจค้นพบได้อีก หรือกรณีคล้ายคลึงกันคือการสูญเสียสิ่งของ ต่อไปนี้เรากำลังเผชิญอาการหลงลืมซึ่งมีปฏิกิริยาแตกต่างจากกรณีอื่นๆ การหลงลืมที่ทำให้ประหลาดใจและน่ารำคาญ แทนที่จะพิจารณาว่าเป็นสิ่งที่เข้าใจได้ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์เหล่านี้คือความคิดที่ผิดพลาด ซึ่งองค์ประกอบความไม่ยั่งยืนกลับโดดเด่นอีกครั้ง ตราบเท่าที่เชื่อในบางสิ่งซึ่งก่อนและหลังเวลานั้นเรารู้ดีว่าไม่เป็นความจริงอยู่พักหนึ่ง และปรากฏการณ์คล้ายกันจำนวนหนึ่งที่มีการเรียกแตกต่างกัน

สิ่งเหล่านี้คือเหตุการณ์ทั้งหมดที่เชื่อมโยงกันโดยใช้คำนำหน้าด้วยคำอธิบายเดียวกัน

[1] ส่วนใหญ่ไม่มีนัยสำคัญ มักเป็นเพียงชั่วคราว และไม่มีความสำคัญมากในชีวิตแต่ละบุคคล มีเพียงบางครั้งที่หนึ่งในนั้นกลายเป็นเรื่องสำคัญทางปฏิบัติเช่นประสบการณ์การสูญเสียสิ่งต่างๆ ด้วยเหตุนี้พวกมันจึงไม่ดึงดูดความสนใจนัก และกระตุ้นการตอบสนองทางอารมณ์เพียงเล็กน้อย

ฉะนั้น บัดนี้ผมขอมุ่งความสนใจของท่านต่อปรากฏการณ์เหล่านี้ แต่ท่านจะเห็นต่างอย่างสำคัญว่า: “ในโลกรอบตัวและจิตใจของเรามีความลึกลับซ่อนเร้นและปาฏิหาริย์มากมาย เพื่อทำความเข้าใจและอธิบายปัญหาทางจิต การมุ่งเน้นสิ่งเล็กๆ น้อยๆ ดูไม่สำคัญ หากท่านช่วยให้เราเข้าใจว่า ทำไมผู้มีประสาทสัมผัสปกติสามารถเห็นและได้ยินสิ่งต่างๆ ที่ไม่มีอยู่ หรือทำไมจู่ๆ มีคนเชื่อว่าถูกคนที่พวกเขารักทำร้าย เราก็จะจริงจังกับจิตวิเคราะห์ แต่ถ้าจิตวิเคราะห์ตอบได้แค่ว่าทำไมคนใช้คำผิด หรือทำไมแม่บ้านทำกุญแจหาย เราก็ควรเอาเวลาไปสนใจอย่างอื่นดีกว่า”

คำตอบของผมคือ: “อดทนเถิด ท่านสุภาพบุรุษและสุภาพสตรี ผมคิดว่าคำวิพากษ์วิจารณ์ของท่านไม่ได้อยู่ในแนวทางที่ถูกต้อง เป็นเรื่องจริงที่จิตวิเคราะห์ไม่สามารถถอดอ้างได้ว่ามันไม่เคยหมกมุ่นอยู่กับเรื่องเล็กๆ น้อยๆ ในทางตรงกันข้าม จิตวิเคราะห์หมกมุ่น เหตุการณ์ง่าย ๆ เหล่านั้นที่วิทยาศาสตร์อื่นๆ มองว่าไม่มีนัยสำคัญ นั่นคือสิ่งที่เหลืออยู่หรือผลพลอยได้ของโลกที่เราสังเกตได้ อย่างไรก็ตาม ในการวิพากษ์วิจารณ์ของท่าน ท่านไม่ได้นำความสำคัญของปัญหามาปะปนกับการมองเห็นการแสดงออกของพวกเขาใช่หรือไม่? จะมีสิ่งสำคัญบางอย่างที่เปิดเผยตัวตนผ่านสัญญาณอันละเอียดอ่อนได้ภายใต้สถานการณ์เฉพาะและบางเวลาเท่านั้นหรือไม่? ผมสามารถยกตัวอย่างลักษณะนี้ได้มากมาย เช่น ชายหนุ่มที่นั่งฟังการบรรยายนี้รู้ได้อย่างไรว่าพวกเขาทำให้ผู้หญิงประทับใจ? พวกเขาต้องการคำประกาศที่ชัดเจนหรืออ้อมกอดอันอบอุ่น หรือการมองอย่างแนบเนียนหรือแสดงท่าทางเล็กน้อยๆ ก็เพียงพอแล้วหรือไม่? ทำนองเดียวกัน ในการสืบค้นคดีฆาตกรรม ท่านคาดหวังให้ฆาตกรทิ้งร่องรอยชัดเจน หรือพอใจกับเบาะแสที่จางหายและมีความแน่นอนน้อยลงหรือไม่? ด้วยเหตุนี้เราอย่าประเมินค่าสัญญาณเล็กๆ น้อยๆ ต่ำเกินไป บางทีเราอาจประสบความสำเร็จในการก้าวไปสู่สิ่งยิ่งใหญ่กว่าด้วยสิ่งเหล่านี้ ผมเห็นด้วยกับท่านว่าปัญหาที่ใหญ่กว่าของโลกและวิทยาศาสตร์มีสิทธิเรียกร้องผลประโยชน์ของเราเป็นอันดับแรก แต่โดยทั่วไปไม่มีประโยชน์นักที่จะตั้งปณิธานชัดเจนเพื่ออุทิศตนให้การสอบสวนปัญหานี้หรือปัญหานั้น บ่อยครั้งเราไม่รู้ว่าต้องก้าวต่อไปในทิศทางใด ในการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ คงมีประโยชน์มากกว่าที่จะมุ่งไปสู่

สิ่งที่เกิดขึ้นก่อนเหตุการณ์หนึ่งในขณะนั้นและการสืบค้นมีวิธีค้นพบได้ ถ้าใครทำสิ่งนั้นอย่างละเอียดถี่ถ้วนโดยปราศจากอคติหรือความโน้มเอียง ด้วยความซื่อสัตย์ และด้วยการเชื่อมโยงที่เชื่อมต่อกับแต่ละสิ่งเข้าด้วยกัน (ตั้งแต่สิ่งเล็กๆ น้อยๆ จนถึงสิ่งที่ยิ่งใหญ่) ก็สามารถค้นพบแนวทางศึกษาปัญหาใหญ่จากการวิจัยเล็กน้อยเช่นนี้”

ผมขอตอบดังนี้ เพื่อดึงดูดความสนใจของท่านในการพิจารณาข้อผิดพลาดเล็กๆ น้อยๆ ที่ดูเหมือนไม่มีนัยสำคัญซึ่งเกิดขึ้นโดยคนปกติ ณ จุดนี้ เราจะตั้งคำถามกับผู้ไม่รู้จะไรเกี่ยวกับจิตวิเคราะห์ และถามเขาว่าจะอธิบายเหตุการณ์เหล่านี้ได้อย่างไร

คำตอบแรกของเขาคือ “โอ้ มันไม่คุ้มที่จะอธิบาย มันเป็นแค่อุบัติเหตุเล็กน้อย” เขาหมายถึงอะไรในเรื่องนี้? เขาตั้งใจจะยืนยันว่ามีเหตุการณ์ใดๆ ที่ไม่มีนัยสำคัญมากจนหลุดไปจากลำดับเหตุของสิ่งต่างๆ หรือมันอาจเป็นบางอย่างซึ่งแตกต่างจากที่เป็นอยู่เช่นกัน? หากผู้ใดปฏิเสธการกำหนดปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ณ จุดดังกล่าว แสดงว่าเขาเปลี่ยนมุมมองทางวิทยาศาสตร์ทั้งหมดแล้ว จากนั้นใครๆ ก็สามารถชี้ให้เห็นว่ามุมมองทางศาสนาสอดคล้องกันมากเพียงใด เมื่อยืนยันชัดเจนว่า “ไม่มีนัยสำคัญจนกระทั่งได้ตกจากหลังคาโดยปราศจากความประสงค์พิเศษของพระเจ้า” ผมคิดว่าเพื่อนของเราไม่เต็มใจทำตามคำตอบแรกของเขาเพื่อสรุปผลเชิงตรรกะ เขาจะขัดจังหวะและบอกว่าถ้าศึกษาสิ่งเหล่านี้เขาคงหาคำอธิบายมาได้ เขาจะบอกว่ามันเป็นปัญหาเล็กๆ เกี่ยวกับวิธีการทำงานของจิตใจ เป็นความผิดพลาดเล็กๆ น้อยๆ พร้อมเหตุผลที่ชัดเจน ผู้ชายที่พูดจาถูกต้องอาจพลั้งปากไป (slips of the Tongue) —เมื่อเขาปวยเล็กน้อยหรือเหนียวล้า เมื่อเขาตื่นเต้น หรือเมื่อเขามุ่งสนใจสิ่งอื่น มันง่ายที่จะพิสูจน์คำกล่าวเหล่านี้ อาการพลั้งปากเกิดขึ้นจริงมากเป็นพิเศษเมื่อรู้สึกเหนียวเมื่อมีอาการปวดหัว หรือเมื่ออาการไม่ปกติ การลืมนึกชื่อเฉพาะเกิดขึ้นบ่อยมากในสถานการณ์เช่นนี้ หลายคนมักตระหนักว่าตนเองรู้สึกไม่สบายเมื่อนึกชื่ออะไรไม่ออก

บ่อยครั้งคนเราพูดผิดหรือหยิบสิ่งของผิดขณะตื่นเต้น บางคนหยิบซองผิด; และสิ่งงานที่ทำ เช่นเดียวกับการกระทำอื่นๆ โดยไม่ตั้งใจ จะกลายเป็นสิ่งที่เห็นชัดเจนเมื่อคนนั้นวอกแวก หรือกล่าวอีกนัยคือ เมื่อมุ่งสนใจไปสิ่งอื่น ตัวอย่างอันคุ้นเคยของความวุ่นใจเช่นนี้คือศาสตราจารย์ในนิตยสาร *Fliegende Blätter* ซึ่งสวมหมวกผิดเพราะคิดถึงปัญหาที่ต้องการแก้ไขในหนังสือเล่มต่อไปของเขา เราได้จากประสบการณ์บางอย่างว่าจะลืมโครงการที่วางแผนและสัญญาที่ทำไว้ได้อย่างไร เพราะจากประสบการณ์เราจะถูกแทรกแซงเมื่อหมกมุ่นกับบางสิ่งอย่างลึกซึ้ง

ดูเหมือนว่าทั้งเข้าใจได้และหากล้างไม่ได้ อาจไม่น่าสนใจนักและไม่เป็นดังที่เราคาดหวัง แต่ลองพิจารณาคำอธิบายของข้อผิดพลาดนี้ เงื่อนไขที่อ้างถึงตามความจำเป็นในการเกิดปรากฏการณ์เหล่านี้ไม่เหมือนกันทั้งหมด ความเจ็บป่วยและความผิดปกติของการไหลเวียนเลือดเป็นพื้นฐานทางสรีรวิทยา ความตื่นเต้น ความเหนื่อยล้า และความฟุ้งซ่านเป็นสภาวะที่แตกต่างกัน อาจเรียกว่าเป็นสภาวะทางจิตและสรีรวิทยา เรื่องหลังนี้ง่ายที่จะตั้งทฤษฎี ความเหนื่อยล้าตลอดจนความฟุ้งซ่าน รวมถึงความตื่นเต้นทั่วไปทำให้เสียสมาธิ อาจส่งผลให้การกระทำที่ดำเนินอยู่ไม่ได้รับความสนใจเพียงพอ การกระทำเหล่านี้อาจถูกขัดจังหวะได้ง่ายกว่าปกติและอาจดำเนินการคลาดเคลื่อน การเจ็บป่วยเล็กน้อยหรือการเปลี่ยนแปลงของการไหลเวียนเลือดในระบบประสาทอาจส่งผลต่อความสนใจและก่อให้เกิดข้อผิดพลาด ดังนั้นในทุกกรณี ข้อผิดพลาดมักเกิดจากการเบี่ยงเบนความสนใจ ไม่ว่าจะเกิดจากปัจจัยทางร่างกายหรือจิตใจ

ในตอนแรกการศึกษาข้อผิดพลาดทางจิตวิทยาอาจดูไม่น่าสนใจ และเราอาจล้มเลิกการศึกษาเรื่องนี้ อย่างไรก็ตาม เมื่อเราพิจารณาให้ละเอียดยิ่งขึ้น ทฤษฎีที่ว่าข้อผิดพลาดมีสาเหตุจากปัญหาด้านความสนใจเพียงอย่างเดียวไม่ครอบคลุมทุกอย่าง ผู้คนทำผิดพลาดได้แม้ว่าไม่เหนื่อยหรือฟุ้งซ่าน บ่งบอกว่าอาจมีความตื่นเต้นเกี่ยวข้องโดยไม่มีใครสังเกต สิ่งนี้ท้าทายแนวคิดที่ว่าข้อผิดพลาดเป็นผลจากความเหนื่อยล้าหรือความวุ่นใจเพียงอย่างเดียว

การเพิ่มความตั้งใจอาจไม่ช่วยให้ดีขึ้น หรือการลดความตั้งใจอาจไม่ทำให้แยลง การกระทำที่เป็นกิจวัตรหลายอย่างดำเนินการได้อัตโนมัติโดยไม่ต้องใส่ใจนักแต่ก็ประสบความสำเร็จ เช่น คนเดินเท้าอาจไปถึงจุดหมายโดยไม่ต้องคิดมาก และนักเปียโนผู้ชำนาญอาจเล่นได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงแต่ละคีย์ นำแปลกที่ข้อผิดพลาดมักเกิดขึ้นเมื่อเราทุ่มเทเพื่อความแม่นยำ สิ่งนี้ขัดแย้งกับแนวคิดที่ว่าความผิดพลาดมักเกิดขึ้นเมื่อความสนใจถูกรบกวน แต่ยังไม่ชัดเจนว่าเหตุใดความตื่นเต้นจึงไม่เพิ่มการมุ่งเน้นเป้าหมายที่ต้องการ ในสถานการณ์สำคัญ เช่น สุนทรพจน์สำคัญ การกล่าวสิ่งตรงกันข้ามกับความหมายนั้นไม่อาจอธิบายได้ง่ายๆ ด้วยทฤษฎีทางจิต-สรีรวิทยาหรือความสนใจ

นอกจากนี้ยังมีปรากฏการณ์เล็กๆ น้อยๆ อีกมากมายที่มาพร้อมข้อผิดพลาดเหล่านี้ ซึ่งคำอธิบายเหล่านี้ยังไม่เป็นที่เข้าใจและเราไม่สามารถเข้าใจได้ เช่น เมื่อลืมนชื่อชั่วคราว จะเกิดความรำคาญ ตั้งใจจะจำชื่อนั้น และไม่อาจละทิ้งความพยายามได้ เหตุใดแม้จะรำคาญ แต่ก็ไม่สามารถมุ่งสนใจคำที่ “ติดอยู่ริมฝีปาก” ได้ตามที่ปรารถนา และคำที่เขาจำได้ทันทีเมื่อออกเสียงให้ฟัง หรืออีกตัวอย่างเช่น หลายกรณีที่ข้อผิดพลาดมากขึ้น เชื่อมโยงกัน หรือทดแทนกัน ครั้งแรกที่ลืมนัด หลังจากตั้งปณิธานเป็นพิเศษว่าจะไม่ลืมนัดก็พบว่าตนไปผิดวัน

หรือผิดเวลา หรือพยายามโดยทางอ้อมเพื่อจำคำที่ถูกลืม และขณะทำเช่นนั้นก็ลืมคำที่สองที่จะใช้ค้นหาคำแรก แต่พอนึกคำที่สองได้ก็ลืมคำที่สามเช่นนี้ไปเรื่อยๆ

เป็นที่ทราบกันดีว่าสิ่งเดียวกันนี้เกิดขึ้นได้ในกรณีที่พิมพ์ผิด แน่นอนว่าถือเป็นข้อผิดพลาดของช่างเรียงพิมพ์ กล่าวกันว่าข้อผิดพลาดต่างๆ เช่นนี้มีให้เห็นในหนังสือพิมพ์สังคมประชาธิปไตย โดยในคำอธิบายของงานเฉลิมฉลองบางงานมีการพิมพ์ว่า “Among those present was His Highness, the Clown Prince.” วันรุ่งขึ้นก็พยายามแก้ไข หนังสือพิมพ์ขอภัยและกล่าวว่า “แน่นอนว่าประโยคนั้นควรเป็น ‘The Clown Prince.’” คนคนหนึ่งชอบถือว่าเหตุการณ์เหล่านี้เกิดจากปัสสาวะเครื่องพิมพ์ มาจากก๊อบลินของเครื่องเรียงพิมพ์ และสิ่งที่คล้ายกัน นั่นคือสำนวนที่เป็นรูปเป็นร่าง อย่างน้อยที่สุดก็ไปไกลกว่าทฤษฎีทางจิตและสรีรวิทยาของการพิมพ์ผิด

ท่านทราบหรือไม่ว่า คนคนหนึ่งสามารถกระตุ้นโดยการเสนอแนะให้ปลั่งปากได้ ผมมีตัวอย่างที่จะอธิบายถึงเรื่องนี้ ครั้งหนึ่งเมื่อนักแสดงมือใหม่บนเวทีได้รับความไว้วางใจให้มีบทบาทสำคัญในเรื่อง The Maid of Orleans ในการประกาศต่อกษัตริย์ว่า “Connétable sheathes his sword,” นักแสดงอีกคนพูดประโยคล้อเลียนนักแสดงมือใหม่ผู้ตื่นเวทีขณะซ้อมด้วยข้อความต่อไปนี้ “Comfortable sends back his steed,” [2] ในการแสดงจริงนักแสดงผู้โชคร้ายเปิดตัวครั้งแรกด้วยการประกาศผิดบท แม้เขาถูกเตือนแล้วว่าไม่ให้ทำเช่นนั้น หรืออาจเพียงเพราะเหตุนี้ก็ตาม

ลักษณะเล็กๆ น้อยๆ ของข้อผิดพลาดเหล่านี้ไม่ถูกทำให้กระจ่างนักโดยทฤษฎีความสนใจที่ถูกเบี่ยงเบน (theory of diverted attention) แต่นั่นไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ว่าทฤษฎีทั้งหมดผิด บางทีอาจมีบางสิ่งขาดหายไป โดยเป็นส่วนเสริมของการเพิ่มเติมซึ่งทฤษฎีนี้จะทำให้พอใจอย่างสมบูรณ์ แต่ข้อผิดพลาดหลายประการเห็นได้จากอีกแง่มุม

ถ้าเราเลือกพิจารณาการปลั่งปาก หรืออาจเลือกการปลั่งเปลอเขียนหรืออ่านได้เช่นกัน จนถึงขณะนี้ เราพิจารณาว่าการปลั่งเปลอเหล่านี้จะเกิดขึ้นเมื่อใดและภายใต้เงื่อนไขใด แต่เรายังไม่สืบค้นว่าทำไมการปลั่งเปลอโดยเฉพาะจึงเกิดขึ้นแทนที่จะเป็นอย่างอื่น และผลการปลั่งเปลอนนั้นคืออะไร โดยไม่มีคำตอบคำถามนี้ การปลั่งเปลอสังเกตุยังคงเป็นเหตุการณ์ลึกลับแม้เราเข้าใจคำอธิบายทางสรีรวิทยาของมันก็ตาม เมื่อผมพากย์โดยไม่ตั้งใจผมสามารถเลือกคำอื่นๆ ที่เป็นไปได้และพูดคำอื่นแทนคำที่ถูกต้อง คำถามสำคัญคือ บางกรณีมีอะไรทำให้ผมเลือกการปลั่งเปลอเป็นพิเศษ หรือเป็นการสุ่มทั้งหมด? มีคำอธิบายเชิงตรรกะหรือไม่ว่าทำไมการปลั่งโดยเฉพาะจึงเกิดขึ้น?

ในปี 1895 ผู้เขียนสองคนชื่อ เมอริงเจอร์และเมเยอร์ (นักปรัชญาและจิตแพทย์) พยายามแก้ไขปัญหาการพลั้งปาก พวกเขารวบรวมตัวอย่างและวิเคราะห์จากมุมมองเชิงพรรณาล้วนๆ ก่อน แน่นอนว่ายังไม่มีคำอธิบายใดๆ แต่มันอาจเปิดทางสู่คำอธิบายได้ พวกเขาจำแนกการบิดเบือนจากการพลั้งเผลอเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

1. การแลกเปลี่ยนตำแหน่งของคำ
2. การแลกเปลี่ยนของส่วนคำ
3. การพูดผิดคำเดิมซ้ำๆ (perseverations)
4. การผสม
5. การทดแทน

นี่คือตัวอย่างของแต่ละประเภท:

การแลกเปลี่ยนตำแหน่งของคำ เช่น การพูดว่า “Milo of Venus” แทนที่จะเป็น “The Venus of Milo”

การแลกเปลี่ยนส่วนของคำ เช่น การพูดว่า “I had a blush of rood to the head” แทนที่จะเป็น “rush of blood”

การพูดผิดคำเดิมซ้ำๆ ที่เราพบบ่อยในการกล่าวคำอวยพรว่า “I ask you to join me in *hiccoughing* (*aufstossen*) the health of our chief.” [3] แทนที่จะเป็น “I ask you to join me in *toasting* (*anstossen*) the health of our chief.”

การพลั้งเผลอทั้งสามประเภทพบเห็นไม่มาก บ่อยครั้งที่การพลั้งเผลอเกิดขึ้นเมื่อพยางค์ถูกดึงเข้าด้วยกันหรือผสม ตัวอย่างเช่น สุภาพบุรุษบนถนนอาจพูดกับผู้หญิงคนหนึ่งว่า “If you will allow me, madame, I should be very glad to *inscort* you.” [4] ซึ่งคำว่า “inscort” เป็นการผสมระหว่างคำว่า “escort” และ “insult” (เราสังเกตได้ว่าชายหนุ่มอาจไม่ได้รับความนิยมมากกับผู้หญิงคนนี้) เมอริงเจอร์และเมเยอร์ยกตัวอย่างการทดแทน เช่น กรณีที่ชายคนหนึ่งพูดว่า ‘I put the specimens in the letterbox,’ แทนที่จะเป็น ‘in the hot-bed,’ [5]

การอธิบายที่ผู้เขียนทั้งสองพยายามเรียบเรียงตามตัวอย่างที่รวบรวมไว้ไม่ค่อยดีนัก พวกเขาแนะนำว่าเสียงและพยางค์บางเสียงมีค่าแตกต่างกัน และเสียงที่มีค่าสูงกว่าอาจรบกวนเสียงและพยางค์ที่มีค่าต่ำกว่า แต่แนวคิดนี้มีพื้นฐานจากกรณีที่พบเห็นไม่บ่อย

เช่น เสียงที่เน้นเสียงดังไปยังพยางค์แรกและการพูดคำเดิมซ้ำๆ ในกรณีการพลั้งปากส่วนใหญ่มักจะไม่เกี่ยวกับการจัดลำดับความสำคัญของเสียง โดยทั่วไปผู้คนพูดคำที่ฟังดูคล้ายคำอื่นและความคล้ายคลึงนี้ถือว่าเพียงพอสำหรับคำอธิบาย ตัวอย่างเช่น ในการบรรยายอาจารย์อาจพูดว่า “I am not *inclined* (*geneigt*) to evaluate the merits of my predecessor.” [6] แทนที่จะเป็นคำว่า *suitable* (*geeignet*) หรือศาสตราจารย์อีกคนอาจพูดว่า “In the case of the female genital, despite many *temptations* (*Versuchungen*) ... I mean many *attempts* (*Versuche*) ... etc.” [7]

อย่างไรก็ตาม รูปแบบการพลั้งปากที่พบบ่อยที่สุดและเด่นชัดที่สุดคือการพูดตรงข้ามกับความหมายที่ตั้งใจพูด กรณีเหล่านี้ไปไกลกว่าประเด็นเรื่องพยางค์ที่ออกเสียงคล้ายกันและผลกระทบจากสิ่งที่คล้ายคลึงกัน แต่มันเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างสิ่งที่ตรงกันข้าม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสัมพันธ์ด้านจิตวิทยา ตัวอย่างคือเมื่อประธานสภาผู้แทนราษฎรเคยเริ่มการประชุมโดยกล่าวว่า “ท่านสุภาพบุรุษ ผมขอรับรองว่าครบองค์ประชุม และขอยุติการประชุม” แทนที่จะกล่าวว่า เริ่ม

ในการทำงานเดียวกัน ความซับซ้อนของสิ่งที่ตรงกันข้ามคือผลการเชื่อมโยงอย่างสะกดกอื่นๆ ซึ่งอาจเกิดขึ้นอย่างไม่เหมาะสมภายใต้สถานการณ์บางอย่าง จึงมีเรื่องเล่าว่าเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองการแต่งงานของบุตรของ เฮช. เฮล์มโฮลทซ์ (H. Helmholtz) กับบุตรของผู้ค้นพบและกัปตันแห่งวงการอุตสาหกรรมการชั่งตวงวัด ดับเบิลยู. ซีมอน (W. Siemon) ผู้มีชื่อเสียง นักสรีรวิทยา ดูบัวส์-เรย์มอนด์ ถูกเชิญให้กล่าวอวยพร และเขาปิดท้ายประโยคการอวยพรโดยปราศจากความสงสัยด้วยคำว่า “Success to the new firm—Siemens and—Halski!” โดย Siemens and—Halski เป็นชื่อบริษัทเก่าแก่ที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง การเชื่อมโยงทั้งสองขึ้นนับว่าเป็นเรื่องง่ายสำหรับชาวเบอร์ลินเหมือนกับชื่อ “Weber and Fields” สำหรับชาวอเมริกัน

ดังนั้น เราต้องเพิ่มเรื่องพยางค์ที่ออกเสียงคล้ายกันและความคล้ายคลึงของคำให้เป็นอีกสิ่งที่มีอิทธิพลในการเชื่อมโยงคำ แต่นั่นไม่ใช่ทั้งหมด หลายกรณีการพลั้งปากยังไม่สามารถอธิบายได้ เว้นแต่เราคำนึงถึงวลีที่เคยพูดหรือคิดมาก่อน สิ่งนี้สนับสนุนเรื่องการพูดผิดคำเดิมซ้ำๆ ของเมอริ่งเจอร์ แต่ต้องยอมรับว่าโดยรวมแล้วผมรู้สึกที่เรายังห่างไกลการอธิบายถึงการพลั้งปาก!

อย่างไรก็ตาม ผมหวังว่าคงไม่ผิดถ้าจะพูดว่าขณะตรวจสอบตัวอย่างอาการพลั้งปากเหล่านี้ ทุกคนได้รับความรู้สึกใหม่ซึ่งมีทานาคาที่จะอยู่ต่อไป เราแสวงหาเงื่อนไขทั่วไปที่การพลั้งปากเกิดขึ้น และจากนั้นอิทธิพลที่กำหนดประเภทของความบิดเบือนอันเป็นผลจาก

การพลั้งเผลอ แต่เราไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบของการพลั้งปากในตัวเองเลย โดยไม่คำนึงถึงต้นกำเนิดของมัน หากเราควรตัดสินใจทำเช่นนั้น ในที่สุดเราต้องกล่าวยืนยันว่า “ในตัวอย่างบางส่วนที่อ้างถึง ผลลัพธ์การพลั้งเผลอก็สมเหตุสมผลเช่นกัน” “มันสมเหตุสมผล” หมายถึงอะไร? ผมคิดว่าผลลัพธ์ของการพลั้งเผลอมีสิทธิ์ถูกพิจารณาว่าเป็นการกระทำทางจิตที่ถูกต้องซึ่งมีจุดประสงค์เช่นกัน เป็นการแสดงออกที่มีเนื้อหาและความหมาย จนถึงบัดนี้เรามักพูดถึงข้อผิดพลาดเสมอ แต่ตอนนี้ดูเหมือนบางครั้งข้อผิดพลาดอาจเป็นการกระทำปกติเว้นแต่ข้อผิดพลาดนั้นหลักตัวเองเข้าไปแทนที่การกระทำอื่นที่คาดหวังหรือตั้งใจ

ในกรณีที่ยกออกมา ความหมายที่ถูกต้องนี้ดูเหมือนชัดเจนและไม่ผิดเพี้ยน เมื่อประธานาธิบดีกล่าวปิดการประชุมสภาผู้แทนราษฎร แทนที่จะเปิดการประชุม เขามีแนวโน้มจะพิจารณาว่าข้อผิดพลาดนี้มีความหมายด้วยเหตุผลที่เราทราบถึงสถานการณ์ที่เกิดการพลั้งเผลอ เขาไม่คาดหวังผลดีจากการประชุม และยินดีถ้าสามารถยุติการประชุมได้ทันที การชี้ให้เห็นความหมายนี้และการตีความข้อผิดพลาดนี้ทำให้เราไม่มีปัญหา หรือผู้หญิงที่แสวงหื่นชมแล้วพูดกับอีกคนว่า “I am sure you must have messed up (‘aufgepatzt’ แทนที่คำว่า ‘aufgeputzt’) this charming hat yourself.” [8] ไม่มีคำพูดทางวิทยาศาสตร์ใดในโลกที่จะขัดขวางเราไม่ให้คิดว่า “this hat is a mess” หรือกรณีที่ผู้หญิงคนหนึ่งขึ้นชื่อว่ามีนิสัยร่าเริงแล้วว่า “สามีของฉันถามผมว่าเขาควรกินอาหารแบบไหน แต่ผมบอกอย่างไม่จำเป็นต้องเลือกกินอาหาร เขาควรกินและดื่มอะไรก็ได้ที่**ผม**ต้องการ” การพลั้งปากนี้แสดงถึงจุดประสงค์ที่สอดคล้องกันชัดเจน

ท่านสุภาพสตรีและสุภาพบุรุษ หากปรากฏว่าหลายกรณีการพลั้งปากและข้อผิดพลาดมีความหมายจริงๆ แล้วความหมายนี้เราไม่ได้พูดถึงมาก่อนจะกลายเป็นสิ่งน่าสนใจมาก มันอาจสำคัญกว่าสิ่งอื่นใด จากนั้นเราอาจหยุดคิดเรื่องทางสรีรวิทยาและจิต-สรีรวิทยาได้ และให้เวลาการสืบค้นความรู้สึก ความหมาย และจุดประสงค์ของข้อผิดพลาดทางจิตวิทยาเต็มที่ ด้วยเหตุนี้เราจึงพลาดไม่ได้ที่จะศึกษาจากการรวบรวมเนื้อหาที่ครอบคลุมมากขึ้นในเร็ว ๆ นี้

ก่อนเราจะเริ่ม ผมอยากเชิญชวนท่านมาดูอีกแนวคิดหนึ่งก่อน บ่อยครั้งที่การพลั้งปากหรือข้อผิดพลาดอื่นๆ ถูกใช้ในการนำเสนอบทกวี ข้อเท็จจริงนี้พิสูจน์ให้เราเห็นว่าเขาถือว่าความผิดพลาดเช่นการพลั้งปากมีความหมาย เพราะเขาสร้างขึ้นโดยตั้งใจ และไม่ได้เกิดจากนักกวีพลั้งเผลอเขียนโดยไม่ตั้งใจแล้วปล่อยให้การพลั้งเผลอเขียนไปเป็นการพลั้งปากของตัวละครของเขา เขาต้องการบอกอะไรให้กระจ่างด้วยการพลั้งเผลอนี้ และอาจต้องการ

ให้เราตรวจดูว่าเกิดขึ้นเพราะอะไร เขาต้องการบ่งชี้ด้วยคำพูดนี้ว่าตัวละครนั้นกำลังพุ่งชนหรือเหนี่ยวล้าหรือไม่ เราไม่ต้องการพูดเกินจริงถึงความสำคัญของข้อเท็จจริงที่ว่านักกวีใช้คำใบ้เพื่อแสดงความหมายของเขา อย่างไรก็ตาม อาจเป็นอุบัติเหตุทางจิตจริงๆ หรือมีความหมายเฉพาะในกรณีที่ยากมากเท่านั้น และนักกวียังคงมีสิทธิ์ชี้แจงความหมายผ่านสภาพแวดล้อมของเขา อย่างไรก็ตาม สำหรับการใช้งานบทกวี คงไม่น่าแปลกใจหากเรารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการพลั้งปากของนักกวีมากกว่าจากนักปรัชญาหรือจิตแพทย์

ตัวอย่างการพลั้งปากดังกล่าวเกิดขึ้นใน *Wallenstein (Piccolomini, องก์ที่ 1, ฉากที่ 5)* ในฉากก่อนหน้านี้แมกซ์ ปิกโกโลมินี เข้าข้างเฮอริชช็อกอย่างหลงใหลมากที่สุด และกระตือรือร้นกับพรแห่งสันติภาพซึ่งเปิดเผยต่อเขาขณะเดินทางร่วมกับลูกสาวของวิลเลินสไตน์ไปยังค่าย เขาทิ้งบิดาและข้าราชการบริวาร เคอสเดนเบิร์ก จมดิ่งลงสู่ความตะลึงงัน และแล้วฉากที่ 5 ก็ดำเนินต่อไป:

- ควิน: โอ้วิบากกรรม! วิบากกรรมอันน่าเศร้า
เพื่อนคนนี้ เราจะปล่อยให้เขาจากไปด้วยความหลงผิดหรือ?
ไม่เรียกเขากลับมาทันที ไม่เปิดตาให้เขาเห็นความจริงในทันทีหรือ?
- ออกตาวิโอ: (ฟื้นจากการครุ่นคิดอย่างลึกซึ้ง):
เขาเปิดตาให้ฉันแล้ว
และฉันเห็นสิ่งที่มากกว่าที่ฉันพอใจ
- ควิน: มันคืออะไรกัน?
- ออกตาวิโอ: สบประชันการเดินทางครั้งนี้!
- ควิน: แต่เหตุใดเป็นเช่นนั้นเล่า? มันคืออะไร?
- ออกตาวิโอ: มาเกิดเพื่อนรัก! ฉันต้องตามรอยนั้นทันที
ตาของฉันเปิดแล้ว และฉันต้องใช้มัน มาเกิด!
(ดึงควินไปด้วย)
- ควิน: อะไรกัน? แล้วท่านจะไปไหน?
- ออกตาวิโอ: (รีบพูด) ไปหาเธอเองสิ
- ควิน: ไปหา...
- ออกตาวิโอ: (ขัดจังหวะและแก้ตัวเอง) ไปหาดยุก มาเกิด เราไปกัน...

ออกตาวีโอ (OCTAVIO) ตั้งใจจะพูดว่า “ไปหาดยุก (To him, to the lord)” แต่พ่ลังปากและว่า “ไปหาเธอ (To her)” ความจริงที่ว่าเขารู้ถึงอิทธิพลวีรบุรุษสูงความรุนแรงได้ชัดเจนและผันถึงความสงบสุข

ตัวอย่างน่าประทับใจยิ่งกว่านี้ถูกพบโดย โอ.แรงก์ ในเชกสเปียร์ เกิดขึ้นใน *the Merchant of Venice* ในฉากที่มีชื่อเสียงซึ่งว่าที่คู่ครองผู้โชคดีเลือกกล่องทั้งสามใบ และบางทีผมคงไม่สามารถทำอะไรได้ดีไปกว่าการอ่านเรื่องราวสั้นๆ ของแรงก์ให้ท่านฟังที่นี่:

“การพลั้งปากใน Merchant of Venice ของเชกสเปียร์ องค์กรที่ 3 ฉากที่ 2 มีความละเอียดอ่อนอย่างยิ่งในด้านแรงจูงใจเชิงกวีและมีเทคนิคยอดเยี่ยมด้านการจัดการ เช่นเดียวกับการพลั้งแผลใน Wallenstein ที่อ้างโดย ฟรอยด์ (Psychopathology of Everyday Life, 2d ed., หน้า 48) แสดงให้เห็นว่านักกวีรู้ดีถึงความหมายของข้อผิดพลาดเหล่านี้และถือว่าผู้ฟังจะเข้าใจ ปอร์เทีย (Portia) ซึ่งทำตามความปรารถนาของพ่อโดยเลือกคู่ครองด้วยการจับสลาก ด้วยโชคช่วยตอนนี้เธอรอดพ้นจากว่าที่คู่ครองที่ไม่ถูกใจ เนื่องจากในที่สุดเธอพบบาสซานิโอ (Bassanio) ว่าที่คู่ครองที่เธอผูกพันด้วยและกลัวเขาจับสลากได้ผิดกล่องเช่นกัน เธออยากบอกเขาว่า ไม่ว่าผลเป็นอย่างไร โปรดจงมั่นใจในความรักของเธอ แม้ถูกขัดขวางไม่ให้ทำเช่นนั้นตามคำสาบานของเธอ ในความขัดแย้งที่แฝงอยู่ภายในนี้ นักกวีทำให้เธอพูดต้อนรับว่าที่คู่ครอง:

ปอร์เทีย:

ฉันขอร้องให้ท่านรอสักวันสองวัน

ก่อนท่านจะเสีย เพราะถ้าเลือกผิด

ฉันจะสูญเสียท่านไป ดังนั้นจงหยุดรอสักนิด มีบางอย่างบอกฉัน (แต่มันไม่ใช่ความรัก) ว่าฉันไม่อยากสูญเสียท่าน * * *

* * * ฉันสามารถสอนวิธีเลือกที่ถูกต้อง แต่แล้วฉันจะผิดสัญญา

ซึ่งฉันจะไม่มีวันทำเช่นนั้น เพราะฉะนั้นท่านอาจพลาดฉันไป

แต่ถ้าท่านพลาดฉันไป ท่านจะทำให้ฉันปรารถนาบาป

ที่ฉันผิดสัญญา ขอสิ่งร้ายแรงจงเกิดกับดวงตาของท่านเถิด

มันมองข้ามฉันไป และแบ่งฉันออกเป็นสองส่วน

ครึ่งหนึ่งเป็นของท่าน อีกครึ่งก็ของท่าน

ฉันอยากจะเป็นพูดว่าเป็นของฉันเอง แต่ถ้ามันเป็นของฉัน มันก็เป็นของท่าน

และดังนั้นทุกอย่างจึงเป็นของท่าน

ด้วยเหตุนี้ เธอจึงตั้งใจแสดงให้เขาเห็นเพียงแผ่วเบาหรือปิดบังโดยสิ้นเชิง กล่าวคือ ก่อนจับสลาก เธอก็เป็นของเขาและรักเขาไปแล้ว นักกวีผู้มีความรู้สึกละเอียดอ่อนทางจิตวิทยาทำให้เห็นได้จากการปลั่งเปล่งของเธอและถ่ายทอดความขัดข้องใจอันเจ็บปวดของคู่รักอย่างมีศิลปะ ขณะเดียวกันก็ทำให้ผู้ชมลดความคาดหวังเกี่ยวกับผลการจับสลากด้วย”

โปรดสังเกตว่าตอนท้าย ปอร์เทียพูดประนีประนอมกับคำประกาศทั้งสองที่มีอยู่ในการปลั่งเปล่งได้อย่างละเอียดเพียงใด เธอแก้ไขข้อขัดแย้งระหว่างพวกเขาอย่างไร และในที่สุดยังคงรักษาสัญญาของเธอได้:

“* * * แต่ถ้ามันเป็นของฉัน มันก็เป็นของท่าน
และดังนั้นทุกอย่างจึงเป็นของท่าน”

นักคิดอีกคนซึ่งไม่อยู่ในวงการการแพทย์บังเอิญเปิดเผยความหมายข้อผิดพลาดโดยการสังเกตซึ่งคาดการณ์ว่าเราจะพยายามอธิบาย ท่านทุกคนคงรู้จักการเสียดสีอันชาญฉลาดของลิตเทเนเบิร์ก (ค.ศ. 1742-1749) ซึ่งเกอเทอเคยกล่าวว่า “ที่ใดที่เขาพูดเรื่องตลก ที่นั่นย่อมซุกซ่อนปัญหา” ไม่บ่อยนักที่เรื่องตลกช่วยให้การแก้ปัญหากระจ่างขึ้น ลิตเทเนเบิร์กกล่าวถึงเรื่องตลกและความคิดเห็นเสียดสีคำพูดที่ว่าเขามักตั้งใจอ่าน “agamemnon” เพื่อแทนคำว่า “angenommen” [9] เพราะได้อ่านงานของโฮเมอร์ (Homer, นักกวีชาวกรีก) ในที่นี้มีทฤษฎีการอ่านผิดทั้งหมดอยู่จริงๆ

ในการบรรยายถัดไป เราจะดูว่าสามารถเห็นด้วยกับนักกวีในแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของข้อผิดพลาดทางจิตวิทยาได้หรือไม่

จิตวิทยาของข้อผิดพลาด —(ต่อ)

ในการบรรยายครั้งที่แล้ว เราพิจารณาข้อผิดพลาดด้วยตัวเองเป็นเหตุ ไม่ใช่ในแง่การบิดเบือนคำหรือการกระทำที่ตั้งใจ และเราได้รับความรู้สึกว่างเหมือนจะหักล้างความหมายในตัวเอง เราชี้ให้เห็นว่าหากข้อเท็จจริงนี้พิสูจน์ได้ในวงกว้าง การเข้าใจความหมายของข้อผิดพลาดนั้นน่าสนใจกว่าการศึกษาสถานการณ์ที่มันเกิดขึ้น

ขอให้เราเห็นตรงกันอีกครั้งเกี่ยวกับสิ่งที่เราเข้าใจโดย “ความหมาย” ของกระบวนการทางจิต กระบวนการทางจิตไม่มีอะไรเกินกว่าจุดประสงค์ที่กระบวนการนี้ทำหน้าที่และตำแหน่งที่กระบวนการนั้นอยู่ในลำดับทางจิต นอกจากนี้เรายังสามารถใช้คำว่า “จุดประสงค์” หรือ “ความตั้งใจ” แทน “ความหมาย” ในการสืบค้นส่วนใหญ่ได้ด้วย มันเป็นเพียงรูปลักษณะหลอกลวงหรือการพูดเกินจริงในบทวิถึงความสำคัญของข้อผิดพลาด ซึ่งทำให้เชื่อว่าเราตระหนักถึงจุดประสงค์ในข้อผิดพลาดนั้นหรือไม่?

เรามาดูตัวอย่างการพลั้งปากอย่างใกล้ชิดและให้ตรวจสอบข้อสังเกตดังกล่าวมากขึ้น กรณีเช่นนี้ เราจะค้นพบทั้งกลุ่มที่มีเจตนาหรือความหมายของการพลั้งพล่อยชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีคนพูดตรงข้ามกับสิ่งที่พวกเขาตั้งใจ ประธานาธิบดีกล่าวคำปราศรัยเปิดการประชุมว่า “ผมขอประกาศปิดการประชุม” ความตั้งใจของเขาไม่คลุมเครือแน่นอน ความหมายและจุดประสงค์การพลั้งพล่อยของเขาคือต้องการยุติการประชุม อาจสรุปด้วยคำพูดว่า “เขาพูดอย่างนั้น” เราเพียงยึดถือคำพูดเท่านั้น ณ จุดนี้อย่าขัดจังหวะผมโดยตั้งข้อสังเกตว่าเป็นไปไม่ได้ เรารู้ว่าเขาไม่ต้องการยุติการประชุม แต่ต้องการเปิดประชุม และ